

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

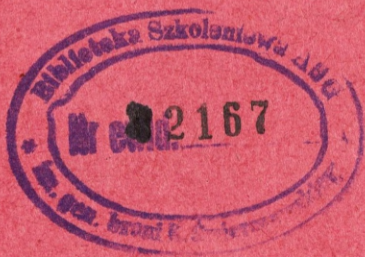

Egz. Nr 119

plk dypl. Karol PISZCZEK

**Temat: ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIA
ROZPOZNANIA OPERACYJNEGO (NA SZCZEBLU ARMII)**

(Skrypt)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOŁENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
Nr 25099

25099

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

~~XXXXXXXXXX~~
Egz. Nr 119

płk dypl. Karol PISZCZEK

**Temat: ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIA
ROZPOZNANIA OPERACYJNEGO (NA SZCZEBLU ARMII)**

(Skrypt)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOŁENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
Nr 25099

25099

REMBERTÓW

GRUDZIEŃ

1962

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im.gen.broni K.Swierczewskiego

ZATWIERDZAM
SZEFA KATEDRY TO I SZT.OPER.

płk dypl.prof.Jan KURNIEWICZ

~~egz.nr. 119~~
egz.nr. 119

Wzrost 12357 D

Temat: ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIA ROZPOZNANIA OPERACYJNEGO /NA SZCZEBLU ARMII/

/Skrypt/

- I. Wpływ współczesnych operacji na organizację i prowadzenie rozpoznania.
- II. Podział i zadania rozpoznania operacyjnego.
- III. Siły i środki rozpoznania operacyjnego, ich zadania i możliwości.
- IV. Zasady organizacji i planowania rozpoznania na szczeblu armii.
- V. Podstawowe zasady prowadzenia rozpoznania w operacji armii.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOŁOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

Nr 25099

REMBERTOW

grudzień

1962 r.

I. Wpływ współczesnych operacji na organizację i prowadzenie rozpoznania.

Broń jądrowa w istotny sposób zmieniła współczesne przewidywane pole walki /bitwy/. Wprowadzenie jej do uzbrojenia wojsk zwiększyło ogromnie ich siłę uderzeniową, pozwoliło prowadzić działania na znaczne głębokości, zapewniając wykonanie zadań w krótkim czasie przy użyciu stosunkowo niedużej ilości sił.

We współczesnych operacjach, prowadzonych przy braku ciągłego frontu, otwartych skrzydłach, narażonych w każdej chwili na przeciwdziałanie ze strony npla większa się ilość kierunków, które muszą być objęte rozpoznaniem.

Wspomniane wyżej warunki prowadzenia operacji stawiają rozpoznaniu nowe wymagania, dotyczące przede wszystkim takich zagadnień jak:

- zwrócenie zasadniczej uwagi na wykrywanie broni, jądrowej npla. Problem ten uważać należy za główne zadanie wszystkich sił i środków rozpoznania;
- zwiększenie zasięgu zainteresowań sztabów wszystkich szczebli /a w tym komórek rozpoznawczych/ możliwościami działań wojsk npla;
- konieczność szybkiego reagowania na zmiany sytuacji i ocenę możliwości npla przez przyspieszenie czasu zdobywania, opracowywania i wymiany informacji;
- konieczność zabezpieczenia pod względem rozpoznania otwartych skrzydeł i luk w ugrupowaniu bojowym wojsk;
- szerokie wykorzystanie grup specjalnych do działań na tyłach npla itp.

Warunki powyższe stawiają przed rozpoznaniem stale rosnące zadania. Aby im sprostać, rozpoznanie winno być prowadzone ciągle, operatywnie przy scentralizowanym wysiłku i pod kierownictwem ogólnowojskowych komórek rozpoznawczych sztabów poszczególnych szczebli dowodzenia.

Przestrzeganie tych zasad nie wystarczy jednak do zabezpieczenia napływu niezbędnych, informacji o nplu. Koniecznym jest stały rozwój nowych coraz doskonalszych a zwłaszcza technicznych środków rozpoznania. Broń jądrowa npla stała się obiektem szczególnego zainteresowania.

Konieczność jej wykrywania spowodowała m.in. szybki rozwój technicznych środków rozpoznania w tym również środków rozpoznawczych npla /stacje radiolokacyjne, urządzenia telewizyjne, noktowizja, środki bezpilotowe itp/ a także konieczność doskonalenia i wprowadzenia również na uzbrojenie naszych wojsk, sprzętu rozpoznawczego zdolnego w porę wykrywać pojawienie się nowych środków walki npla, ustalać ich położenie, określać ich możliwości itp.

Dla prowadzenia rozpoznania na dużych obszarach przy znacznym rozśrodkowaniu wojsk i ich dużej ruchliwości nie wystarczają dotychczasowe metody i środki z okresu drugiej wojny światowej. Rozpoznanie musi dysponować bogatym arsenalem środków, umożliwiającym dotarcie do sprytnie maskującego się npla niezależnie od odległości porządku dnia lub roku i warunków meteorologicznych.

Pojawienie się nowych, doskonalszych środków rozpoznania zmusza do szukania coraz lepszych sposobów i metod maskowania na polu bitwy, jak również zwalczania środków i urządzeń rozpoznawczych npla wszystkimi dostępnymi siłami. Stąd szczególnego znaczenia nabiera rozpoznanie, prowadzone za pomocą środków radiowych, radiolokacyjnych, telewizyjnych, sprzętu fotograficznego, środków bezpilotowych, aparatury pracującej w podczerwieni oraz termopelengacyjnej.

Obok rozwoju wspomnianych wyżej środków rozpoznania, ujętych w pewien system organizacyjny, następuje szybki rozwój indywidualnych urządzeń, ułatwiających prowadzenie rozpoznania np. lornety, lunety, peryskopy, busole, teleskopy, urządzenia noktowizyjne itp.

Wszystkie te środki w ogromnym stopniu ułatwiają prowadzenie skutecznego rozpoznania npla a przede wszystkim środków przenoszenia broni jądrowej. Środki te jednak nawet najdoskonalsze, nie mogą, występując same, wystarczyć do wykonania wszystkich szerokich i skomplikowanych zadań stojących przed rozpoznaniem. Koniecznym jest ścisłe współdziałanie wszystkich sił i środków rozpoznawczych a często dublowanie ich innymi, dla zdobycia lub potwierdzenia informacji o nplu.

Wprowadzenie na pole bitwy nowoczesnej techniki rozpoznawczej wywiera pośredni wpływ na sposób prowadzenia

działań bojowych.

Większą uwagę należy zwrócić na metody i sposoby maskowania operacyjnego by uniemożliwić wykorzystanie przez npla wszystkich walorów jakie dają mu współczesne środki rozpoznania.

Wprowadzenie technicznych środków rozpoznania może czasem wpłynąć na rewizję ^{niektórych} sposobów prowadzenia działań bojowych. Przykłady z drugiej wojny światowej potwierdzają ten wniosek.

Do 1941 r. hitlerowskie okręty podwodne czyniły duże spustoszenie we flocie morskiej aliantów. Dopiero wynalezienie radaru i zainstalowanie go w samolotach przeznaczonych do zwalczania okrętów podwodnych położyło kres swobodnemu ich działaniu.

W ten sposób radar wykorzystany w rozpoznaniu stał się groźniejszą bronią dla niemieckich okrętów podwodnych, niż tysiące ton bomb głębinowych i artylerii okrętowej. Z chwilą coraz szerszego stosowania radaru w rozpoznaniu niemieckie okręty podwodne zmuszone zostały do radykalnej zmiany taktyki działania. Niemcy rozpoczęli intensywne poszukiwania sposobów walki z niewidocznym zwiadowcą. W tym celu dopiero 1942 r. ich okręty podwodne otrzymują odbiorniki, które chwytają radiolokacyjne impulsy o zasięgu, większym o połowę odległości od stacji radiolokacyjnej, określającej wykrycie celu. W ten sposób odbiorniki te sygnalizowały o bliskim niebezpieczeństwie. Okręty podwodne miały dość czasu, ażeby odpowiednio głęboko się zanurzyć i przystąpić do walki.

Zastosowanie radaru w obronie przeciwlotniczej Anglii zmusiło lotnictwo hitlerowskie do wprowadzenia zasadniczych zmian w taktyce wykonywania nalotów. Podobna sytuacja zaistniała w marynarce wojennej USA podczas walki z japońskim lotnictwem i marynarką wojenną na Oceanie Spokojnym. Radar pozwolił wypracować skuteczną taktykę przeciwdziałania japońskim bombowcom-samobójcom a także torpedom.

Przykłady te świadczą, że pierwszym przedsięwzięciem w walce z nowym i bardzo skutecznym środkiem rozpoznania była zmiana taktyki działania, a następnie stosowanie środków technicznych w celu przeciwdziałania rozpoznaniu.

Pojawienie się nowych coraz doskonalszych środków rozpoznania zmusza do szukania coraz lepszych sposobów i metod maskowania na polu bitwy, jak również zwalczania środków i

urządzeń rozpoznawczych npla wszystkimi dostępnymi siłami.

W przyszłej bitwie zasadniczą rolę w pracy komórek rozpoznawczych winna odegrać szybkość zdobycia informacji. Dotyczy to przede wszystkim spraw, związanych z wykrywaniem środków przenoszenia broni jądrowej. Stąd ustawiczna dążność do szukania i rozwijania produkcji coraz doskonalszych środków, umożliwiających w jak najkrótszym czasie ustalenie rozmieszczenia sił i obiektów npla szczególnie broni jądrowej, gdyż szybkie ich wykrycie stworzy warunki do użycia własnej broni raketowej, co może mieć decydujący wpływ na rezultaty operacji. Dlatego stały rozwój i wprowadzenie coraz lepszych środków rozpoznania na wyposażenie wojsk jest całkowicie zrozumiałe.

II. PODZIAŁ I ZADANIA ROZPOZNANIA OPERACYJNEGO.

Rozpoznanie wojskowe powinno dostarczyć dowódcom i sztabom wszystkich szczebli aktualnych informacji o faktycznym lub przypuszczalnym przeciwniku na obszarze działań. Winno ono przede wszystkim zdobyć wiadomości o składzie i ugrupowaniu sił npla, ich organizacji i uzbrojeniu, o czasie i możliwościach ich wykorzystania a także o sytuacji polityczno-ekonomicznej i potencjale wojennym. Rozpoznanie prowadzi się tak w czasie pokoju jak i wojny wszystkimi dostępnymi środkami i sposobami.

Rozpoznanie we współczesnych warunkach jest nieodłączną częścią sztuki wojennej i dlatego zgodnie z jej podziałem a także w zależności od celów i charakteru wykonywanych zadań dzieli się na:

- strategiczne;
- operacyjne;
- taktyczne.

Natomiast w zależności od posiadanych i wykorzystywanych sił i środków, służących do wykonywania zadań rozpoznawczych przez poszczególne rodzaje sił zbrojnych, rozpoznanie dzieli się na naziemne, powietrzne i morskie.

Rozpoznanie strategiczne jest to zespół przedsięwzięć Naczelnego Dowództwa /Sztabu Generalnego/, związanych ze zdobywaniem i opracowaniem informacji w potencjale wojenno-ekonomicznym i jego rozwoju, polityce wewnętrznej i

zagranicznej jednego lub grupy państw oraz wykryciem strategicznym zamiarów przeciwnika.

Prowadzi się je w celu uniknięcia zaskoczenia przez agresora, śledzenia za rozwojem i produkcją materiałów wojennych i nowoczesnej broni, jej charakterystyką, rozmieszczeniem i możliwościami poszczególnych rodzajów sił zbrojnych, możliwościami mobilizacyjnymi itp.

Rozpoznanie operacyjne jest to zespół przedsięwzięć, związanych ze zdobywaniem, opracowaniem i dostarczeniem zainteresowanym dowódcom i sztabom informacji o nplu, terenie i warunkach meteorologicznych, potrzebnych do planowania i prowadzenia armijnych lub frontowych operacji. Rozpoznanie operacyjne organizują sztaby Frontu, armii ogólnowojskowych i lotniczych oraz Sztab Główny Marynarki Wojennej z zasady na głębokość planowanych operacji.

Podstawowe zadania rozpoznania operacyjnego:

- wykrywanie wszelkiego rodzaju i typów środków przenoszenia broni jądrowej, składów amunicji jądrowej; baz raketowych oraz śledzenie za kierunkami jej przerzutu na całą głębokość planowanej operacji;
- ustalenie składu, numeracji i ugrupowania wojsk npla oraz określanie ich możliwości;
- wykrywanie podchodzących z głębi nowych sił, ich składu oraz ustalenie czasu, kierunków i możliwości ich działania;
- wykrywanie baz lotniczych i morskich, pojemności i możliwości bazujących w nich sił;
- wykrywanie wszelkiego rodzaju zapór, urządzeń, rubieży obronnych lub rejonów umocnionych na terenie npla oraz stopnia ich przygotowania;
- wykrywanie i oznaczanie rejonów i pasów terenu skażonego w wyniku użycia broni masowego rażenia;
- wykrywanie systemu rozpoznania radioelektronicznego npla;
- ustalenie stanu sanitarno-epidemiologicznego ludności i terenu;
- wykrywanie WŁ i sztabów związków taktycznych i operacyjnych npla;

- wykrywanie składów, baz zaopatrywania i urządzeń tyłowych.

Informacje z rozpoznania operacyjnego uzupełnia się danymi z rozpoznania strategicznego i taktycznego. Wynika stąd wniosek, że między poszczególnymi rodzajami rozpoznania powinno istnieć ścisłe powiązanie i wzajemna wymiana informacji według zasady: przełożony przekazuje podwładnemu zdobyte informacje o nplu wraz z oceną jego możliwości, podwładny melduje o wynikach rozpoznania, załączając również swą ocenę zdobytych wiadomości.

W ten sposób jedynie można zapewnić właściwą wzajemną informację, niezbędną przy planowaniu i prowadzeniu poszczególnych operacji. Jest to niezbędne również z tego powodu, że np. dowódca dywizji, otrzymując głębokie zadanie bojowe do 100-120 km na dobę, nie posiada dostatecznych środków dla prowadzenia skutecznego rozpoznania na taką głębokość.

Przy takim systemie pracy komórek rozpoznawczych można będzie maksymalnie wyeliminować dotychczasowy niewygodny z punktu widzenia czasu sposób składania zapotrzebowań na wiadomości z rozpoznania.

Wymienione zadania wykonuje się wszystkimi dyspozycyjnymi siłami i środkami rozpoznania operacyjnego, do których zaliczamy przede wszystkim - lotnictwo, środki techniczne i działalność grup specjalnych.

III. SIŁY I ŚRODKI ROZPOZNANIA OPERACYJNEGO, ICH ZADANIA I MOŻLIWOSCI.

Na szczeblu armii prowadzi się następujące rodzaje rozpoznania:

- a/ specjalne;
- b/ radioelektroniczne;
- c/ artyleryjskie;
- d/ inżynierskie;
- e/ chemiczne /skażeń/;
- f/ medyczne;
- g/ powietrzne.

Ponadto zarząd polityczny armii prowadzi rozpoznanie polityczne obejmujące wojska własne i npla. Armia korzysta również z rozpoznania agenturalnego.

Siły i środki rozpoznania są podległe:

- oddziałowi rozpoznawczemu sztabu armii /kompania, specjalna, pododdziały rozpoznania radioelektronicznego/;
- wydziałom i sztabom rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb.

1. Rozpoznanie specjalne:

W celu objęcia środkami rozpoznania naziemnego całej głębokości operacyjnego ugrupowania wojsk npla i uzupełnienia danych o nplu, otrzymanych przez techniczne środki rozpoznania i lotnictwo istnieje konieczność szerokiego wykorzystania na szczeblach operacyjnych pododdziałów specjalnych, przeznaczonych do działań na tyłach wojsk npla.

Charakter działań wojsk na współczesnym polu bitwy sprzyja organizowaniu i prowadzeniu szeroko zakrojonej działalności dywersyjnej.

Na szczeblu armii istnieje kompania specjalna w składzie: trzy plutony specjalne, pluton łączności, drużyna płatwonurków i drużyna transportowo-gospodarcza.

Stan kompanii /171 ludzi/ pozwala na utworzenie około 15-tu grup specjalnych.

Podstawowe zadania działań specjalnych:

a/ prowadzenie rozpoznania a przede wszystkim:

- wykrywanie rozmieszczenia środków napadu jądrowego, śledzenie za ich przerzutem oraz przygotowaniem ich do użycia;
- ustalania skutków działania własnej broni jądrowej;
- śledzenie ruchów odwodów operacyjnych /czas, kierunek ich działania/;
- śledzenie za przewozami wojsk i sprzętu na liniach komunikacji drogowej i kolejowej;
- wykrywanie rejonów rozmieszczenia sztabów, węzłów łączności, środków rozpoznania technicznego;
- przekazywanie danych o prowadzonych przez npla pracach fortyfikacyjnych i przygotowaniach do obrony rubieży lub obiektów na głębokich tyłach;
- wykrywanie polowych lotnisk npla, ustalanie ich przeznaczenia, ilości i typów bazujących samolotów;

- wykrywanie wszelkiego rodzaju składów baz zaopatrzenia /szczególnie materiałów pędnych, amunicji, chemicznych/;

b/ prowadzenie dywersji w celu:

- dezorganizacji dowodzenia;
- paraliżowania dowozu zaopatrzenia i środków materiałowych;
- wykonywanie wszelkiego rodzaju niszczeń składów, baz, linii komunikacyjnych, mostów i innych obiektów stałych;
- wzniesienie pożarów w pobliżu rejonów rozmieszczenia urządzeń stałych i polowych obiektów itp.

c/ prowadzenie działań o charakterze psychologicznym jak:

- kolportaż ulotek, odezw i innych dokumentów, które mogą działać destrukcyjnie na morale wojsk i ludności cywilnej;
- rozsiewanie fałszywych informacji wśród ludności cywilnej.

Zadania te grupy specjalne wykonują przez obserwację, napady, zasadzki, niszczenie obiektów lub naprowadzanie lotnictwa na ważne cele. Realizacja powyższych zadań wymaga ścisłego współdziałania z innymi rodzajami rozpoznania a zwłaszcza z lotnictwem. Zasada działania grup na tyłach npla winno być niespodziewane ^{pojawienie się w miejscu i czasie, śmiałość i zdecydowanie} działanie oraz natychmiastowe przejście w inny rejon, po wykonaniu zadania.

Przeciętny skład grupy zależy od:

- charakteru zadania;
- warunków terenowych i pory roku;
- warunków działań /na terytorium własnym czy przeciwnika/.

Srednio należy brać pod uwagę następujące wielkości:

- na zorganizowanie 2-3 punktów obserwacyjnych - 4-6 ludzi /po dwóch na jeden PO/;
- wykonanie dywersji minimum 3-5 ludzi;
- zabezpieczenie łączności 1-2 ludzi

Razem - 8-13 ludzi.

Przeciętny skład wynosi 10 ludzi.

Grupa otrzymująca tylko zadanie dywersyjne /jedno lub dwa/ może być w mniejszym składzie /5-7 ludzi/.

Zasadą jest, by grupa nie była zbyt liczna, gdyż to utrudnia maskowanie i skryte działanie. W planowaniu działań i wykorzystaniu grup należy zawsze znaleźć rozsądne proporcje.

Jedna grupa może działać na obszarze przeciętnie 25x30 km. Obszar ten pozwala na swobodny manewr jej w terenie nie tylko ze względów konspiracyjnych, lecz także bezpieczeństwa w wypadku wykonania własnych uderzeń broni jądrowej na obiekty rozpoznane przez grupę.

Grupy specjalne powinny być wyposażone w odpowiednie środki łączności, uzbrojenia i sprzętu, umożliwiające działania w każdych warunkach. Celem zwiększenia operatywności należałoby wyposażyć grupy w środki transportowe, /jeśli sytuacja i warunki terenowe pozwolą na korzystanie z nich./

Działania specjalne są typowe dla ofensywnego charakteru prowadzenia działań, którymi są operacje zaczepne. Grupy specjalne są w stanie zdobyć wiele cennych wiadomości, których nie można uzyskać przy pomocy innych środków. Ponadto informacje, otrzymane z tego źródła są z reguły pewne, ponieważ są sprawdzone drogą bezpośredniego działania lub obserwacji.

Kompania specjalna wykonuje swe zadania w sposób zdecentralizowany przez wydzielenie ze swego składu grup specjalnych, które są szkolone i przygotowywane w takim składzie, w jakim będą działać. Chodzi o doskonałe zgranie i poznanie się wzajemne całego zespołu, co w warunkach pracy na tyłach ma pierwszorzędne znaczenie.

Uwzględniając wysokie tempo działań wojsk /100-120 km na dobę/, zrzut grup specjalnych musi nastąpić nie później niż na dwa dni przed planowanym rozpoczęciem działań zaczepnych, a w toku operacji na głębokość 200-250 km. Jest to uwarunkowane tym, że grupa po wylądowaniu potrzebuje:

- na zorganizowanie obserwacji określonych obiektów - kilka godzin po rozpoczęciu działania od chwili wylądowania.

Doraźną obserwację np. linii komunikacyjnych może rozpocząć już z rana następnego dnia;

- na wykonanie zadania specjalnego - przynajmniej dwa dni, przy czym do działania grupa może przystąpić najwcześniej w następną noc po wylądowaniu. Silnie strzeżony obiekt wymaga nawet dłuższego czasu.

Dlatego sztab armii, chcąc otrzymać odpowiednie informacje o nplu musi zaplanować wcześniejsze rozpoczęcie działań grup. Należy przy tym brać pod uwagę fakt, że grupy specjalne chociaż przerzucone na tyły po bardzo szczegółowej i wnikliwej analizie sytuacji operacyjnej, a przede wszystkim dywersyjnej na planowanym terenie npla, mogą w praktyce natrafić na poważne trudności, gdyż często wiele szczegółów nie można po prostu przewidzieć.

Grupy winny działać w zasadzie od głębokości 50 km od linii styczności wojsk. W pewnych warunkach mogą prowadzić rozpoznanie znacznie bliżej, zależnie od ogólnego celu ich wykorzystania. Np. jeśli głównym celem dywersji będzie akcja, zmierzająca do sparaliżowania dowozu i zaopatrzenia, to wówczas większość grup zostanie zrzucona na głębokich tyłach /200-300/ km dla wykonania uderzeń na linie kolejowe, mosty itp; jeśli natomiast w określonym czasie głównym zadaniem grup będzie rozpoznanie broni jądrowej npla, to zrzut ich nastąpi bliżej, już nawet w strefie taktycznej. W obu wypadkach ważnym zadaniem grup niezależnie od głębokości ich działania będzie wykrywanie środków przenoszenia broni jądrowej. Przy wykonywaniu zadań specjalnych grupy mogą również śledzić i wykrywać broń masowego rażenia.

Najlepszym rozwiązaniem wydaje się sposób kombinowany obejmujący zasadniczy obszar zainteresowania armii ponieważ:

- wszystkie grupy są w jednakowym stopniu przygotowane do wykonywania tak zadań dywersyjnych, jak również rozpoznawczych;
- podstawowym zadaniem grup powinno być wykrywanie środków przenoszenia broni jądrowej w tym: rejonów stanowisk wyrzutni, ruchu po drogach, składów amunicji jądrowej, miejsc elaboracji, baz itp, które będą rozśrodkowane na różnych głębokościach, stąd większość grup należy wykorzystać na wykonanie wspomnianych zadań;
- ilość grup na szczeblu armii /około 15/ pozwala na wykonanie najważniejszych zadań, przy czym organizacja i prowadzenie działań specjalnych wiąże się ściśle z prowadzeniem obserwacji, wykonywaniem napadów, zasadzek itp;

- grupy zrzucone są sukcesywnie w miarę prowadzenia operacji w zależności od potrzeb, stąd w każdej chwili można przeprowadzić akcję w nowym rejonie;
- daje on możliwość kontrolowania znacznego obszaru npla, stałego śledzenia za ruchami jego wojsk, skutecznego wykrywania bmar a także doraźnego prowadzenia jednoczesnych akcji siłami większości grup na określone obiekty.

Czas działania grup winien być ciągły, a jednej grupy może wahać się w granicach 5-7 dni /w niektórych wypadkach do kilku tygodni/.

W miarę powodzenia i rozwijania operacji zaczepnej armii należy zasilać teren npla nowymi grupami. Czas działania grup zależy od powodzenia operacji. Jeśli tempo działań wojsk na dobę będzie wzrastać, to czas połączenia się grup z wojskami własnymi będzie coraz krótszy.

W wypadku niepomyślnego rozwoju działań należy przewidzieć zaopatrywanie grup z powietrza.

W działaniach obronnych należy przewidzieć pozostawienie grup na terenie, który w naszych przewidywaniach może zająć npl. W tym wypadku głównym celem działania grup może być:

- wykonywanie dywersji w celu opóźnienia posuwania się wojsk npla;
- niszczenie ważnych obiektów w celu niedopuszczenia do wykorzystania ich przez npla;
- wykrywanie środków przenoszenia broni jądrowej;
- śledzenie za kierunkami działania sił npla oraz podciąganiem nowych z głębi /czas, kierunki/;

Rozpoznanie specjalne może spełnić swe zadanie tylko w wypadku właściwego przygotowania grup w okresie pokoju. Wszelka improwizacja jest tu niedopuszczalna, gdyż żołnierze przeznaczeni do wykonywania zadań na tyłach npla muszą być wszechstronnie wyszkoleni. Przynajmniej część grupy winna znać czynnie język danego kraju, na którego terenie ma działać.

Ważną sprawą jest wszechstronność w przygotowaniu żołnierzy do działań na tyłach.

Dla przykładu należy wskazać na program szkolenia w armii amerykańskiej. W programie tym w pierwszym etapie przewiduje się przerobienie problematyki szkolenia w grupach:

niszczenia i minowania, uzbrojenia, łączności, dywersyjno-rozpoznawczej i medyczno-sanitarnej. Głównym celem drugiego okresu jest m.in.:

- doskonałe opanowanie języka kraju, na terenie którego przewiduje się prowadzenie działań dywersyjnych;
- umiejętność nawiązywania kontaktów z ludnością miejscową;
- umiejętność organizowania życia w trudnych warunkach terenowych;
- doskonałe opanowanie swej specjalności.

Nauka języków jest prowadzona w szerokim zakresie, a główny nacisk kładzie się na znajomość języka hiszpańskiego, rosyjskiego, polskiego, chińskiego itp.

Widzimy więc, że nasi przeciwnicy przywiązują dużą wagę do działań na tyłach i prowadzą w tym kierunku intensywne szkolenie.

2. Rozpoznanie radioelektroniczne

Szerokie zastosowanie w bitwie najnowszych zdobyczy technicznych oraz rozmach współczesnych operacji wywierają poważny wpływ na zmiany, zachodzące w strukturze rozpoznania operacyjnego. Główny ciężar zadań rozpoznania operacyjnego stopniowo przesuwają się na rozpoznanie przy pomocy środków technicznych a przede wszystkim radioelektroniki, której szybki rozwój otwiera przed rozpoznanem radioelektronicznym duże perspektywy i możliwości. Dane uzyskane przez rozpoznanie radioelektroniczne a potwierdzone przy pomocy innych środków rozpoznania w wielu wypadkach mogą stanowić zasadnicze źródło wiadomości o nplu.

Rozpoznanie radioelektroniczne w zależności od środków, przy pomocy których może być prowadzone dzieli się na:

- rozpoznanie radiowe;
- radiolokacyjne;
- telewizyjne;
- rozpoznanie prowadzone przy pomocy urządzeń działających na zasadzie wykorzystania podczerwieni;
- rozpoznanie termopelengacyjne.

Rozpoznanie radiowe:

Rozpoznanie radiowe polega na umiejscowieniu urządzeń łączności radiowej i radioliniowej przy pomocy radionamierzania

oraz na przechwytywaniu korespondencji poszczególnych sieci i kierunków radiowych.

Radionamierzanie ma na celu poprzez wykrycie urządzeń radioliniowych i radiolokacyjnych - lokalizację nieprzyjacielskich punktów dowodzenia i węzłów łączności różnych szczebli, stworzenie na ich podstawie systemu dowodzenia a nawet ugrupowania bojowego i operacyjnego wojsk npla oraz ustalenie systemów rozpoznania radiolokacyjnego npla przez wykrycie stacji radiolokacyjnych oplot, artylerii naziemnej, raketowej, lotniczych /wykorzystywanych do radionawigacji/ i naziemnych organów rozpoznawczych oddziałów i ZT. Dane uzyskane drogą radionamierzania wykorzystywane są przede wszystkim w celu prowadzenia czynnego przeciwdziałania skutecznej pracy środków radioelektronicznych npla. Ponadto dane te po sprawdzeniu przy pomocy innych środków rozpoznania i skenfrontowaniu z innymi zdobytymi informacjami mogą stanowić cele dla uderzeń własnej broni jądrowej lub konwencjonalnej, względnie mogą stanowić punkt wyjściowy do planowania dalszych zadań rozpoznawczych, prowadzonych innymi środkami. /np. wykrycie zespołu radiostacji dużej mocy z reguły demaskować będzie punkt dowodzenia, którego rozmieszczenie mogą potwierdzić grupy specjalne, działające w ugrupowaniu npla lub rozpoznanie powietrzne. Taki obiekt będzie opłacalnym celem dla własnej broni jądrowej. Należy jednakże potwierdzić rejon rozmieszczenia sztabu, gdyż npl może celowo wprowadzać nas w błąd przez rozmieszczenie dodatkowych środków radiowych w rejonach pozornych/.

Przechwytywanie korespondencji poszczególnych sieci i kierunków radiowych ma na celu uzyskanie informacji, pozwalających na odtworzenie zamierzeń npla. Uzyskuje się je przez systematyczny nasłuch radiowy radiostacji npla. Jeden odbiornik radiowy jest w stanie kontrolować pracę przeciętnie 3 sieci lub kierunków radiowych. Zasięg nasłuchu radiowego zależy od mocy nadajnika, rodzaju anteny, kierunku wypromieniowywania fal elektromagnetycznych oraz czułości odbiornika.

Na szczeblu armii przewiduje się batalion rozpoznania radiowego w składzie:

- a/ dowództwo;
- b/ pluton łączności;
- c/ kompania rozpoznania radiowego HF;
- d/ kompania rozpoznania radiowego UKF;
- e/ kompania manewrowa /trzy plutony/;
- f/ pluton radionamierzenia;
- g/ grupa operacyjna;
- h/ centrum odbiorcze;
- i/ drużyny: gospodarcza i remontowa.

W celu uniknięcia zdemaskowania SD armii oraz ze względu na charakter pracy batalionu, rozmieszcza się go średnio 8-10 km od SD armii.

Batalion rozwija w terenie punkty radionamierzenia, centrum odbiorcze, grupę operacyjną i węzeł łączności.

Punkty radionamierzenia stanowią rozwinięte w terenie zespoły sił i środków, przeznaczonych do lokalizacji określonych sieci i stacji radiowych npla przez dokonywanie namiarów. Zdobyte dane z namiarów przekazuje się do grupy operacyjnej.

Grupę operacyjną stanowi etatowy zespół oficerów o odpowiednim operacyjno-technicznym przygotowaniu, tłumacze oraz kryptolodzy.

Do podstawowych zadań grupy operacyjnej należy:

- analiza systemów łączności npla oraz danych, zdobytych przez punkty radionamierzenia i centrum odbiorcze;
- przekazywanie danych z rozpoznania radiowego w formie meldunków do wydziału rozpoznania radioelektronicznego oddziału rozpoznawczego sztabu armii;
- przygotowanie danych dla pracy pododdziału rozpoznania radiowego, stawianie zadań na rozpoznanie radiowe oraz kontrola ich wykonania.

Grupę operacyjną rozmieszcza się w rejonie centrum odbiorczego.

Centrum odbiorcze stanowią siły i środki, przeznaczone do analizy podstawowego pasma częstotliwości i różnej modulacji w zakresie poszukiwania sieci i kierunków radiowych npla, do śledzenia pracujących radiostacji, przechwytywania korespondencji i rejestracji wymiany w sieciach radiowych.

Rozpoznanie radiowe posiada szereg zalet, którymi są:

- ciągłość i skrytość pracy;
- duży zasięg działania;
- niezależność od charakteru działań npla, warunków meteorologicznych i stanu pogody;
- szybkość dostarczania informacji;
- duża wiarygodność informacji.

Do zasadniczych wad zaliczyć należy:

- mała odporność na dezinformację przy lokalizacji radiostacji;
- mała odporność urządzeń na działanie ogniowe npla a szczególnie broni jądrowej;
- niemożliwość zdobycia informacji w wypadku kompletnej ciszy w eterze;
- duża trudność maskowania urządzeń w terenie szczególnie radionamierników, które mogą być rozwijane w terenie odkrytym;
- trudność w pracy urządzeń w ruchu.

Zdobyte przez rozpoznanie radiowe wiadomości w powiązaniu z informacjami z innych źródeł mogą zapewnić uzyskanie niezbędnych danych o nplu, potrzebnych do prowadzenia operacji.

Rozpoznanie radiolokacyjne - pozwala na wykrywanie celów i obiektów^{npla}, położonych w odległości od kilku do kilkuset km od linii frontu. Urządzenia radiolokacyjne mogą być przenoszone, przewożone na samochodach lub instalowane na samolotach i śmigłowcach.

Radiolokacja pozwala wykrywać pojedyncze cele w terenie lub w ruchu oraz określać ich położenie. Rozpoznanie radiolokacyjne może pracować bez względu na warunki atmosferyczne i porę doby.

Radiolokacja w zależności od jej przeznaczenia tworzy określone systemy organizacyjne jak np: dla wykrywania powietrznych środków napadu npla, dla wykrywania stanowisk ogniowych artylerii i kierowania ogniem własnej artylerii naziemnej lub plot. System radiolokacji naziemnej jest uzupełniany stacjami radiolokacyjnymi, zainstalowanymi na samolotach lub śmigłowcach przez co znacznie wydłuża się jego zasięg i skuteczność.

Na szczeblu armii przewiduje się batalion rozpoznania systemów radiolokacyjnych w składzie:

- dowództwo;
- dwie kompanie rozpoznania systemów radiolokacyjnych /kompania stacji radiolokacyjnych POST-2M i kompania stacji radiolokacyjnych SRS-1/;

- kompania manewrowa /RPS/;
- pluton rozpoznania systemów radionawigacyjnych;
- pluton łączności;
- grupa operacyjna;
- drużyny: remontowa i gospodarcza.

Zasadniczy sprzęt batalionu to urządzenia radiolokacyjne SRS-1 - 3 szt; POST-2M - 3 szt; RPS-9 szt; odbiorników radiowych - 7 sztuk i środki łączności.

Batalion wykorzystuje się na kierunku głównego wysiłku armii. Kompanię POST-2M i kompanię SRS-1 rozmieszcza się w terenie w odległości 15-20 km od przedniego skraju. Kompanię manewrową przydziela się plutonami do dywizji pierwszego rzutu.

Stacje radiolokacyjne RPS rozmieszcza się 3-5 km od rubieży styczności z nplem. /Urządzenia SRS-1 mogą być wmontowane również na samolotach/.

Wspomniane środki radiolokacyjne stanowią niezbędne minimum dla prowadzenia rozpoznania na głównym kierunku działania armii.

Podstawowym wymaganiem obecnie to pełna automatyzacja środków, zwiększenie ich zasięgu, możliwość prowadzenia przez wszystkie urządzenia rozpoznania w ruchu oraz odporność na zakłócenia.

Rozwój radiolokacji jest bardzo dynamiczny. Należy oczekiwać nowych rozwiązań i wprowadzania bardziej udoskonalonego sprzętu.

Zwiększenie zasięgu rozpoznania systemów radiolokacyjnych npla można osiągnąć przez wykorzystanie sił i środków Frontu /klucze i eskadry rozpoznania systemów radiolokacyjnych z aparaturą pokładową/.

Rozpoznanie telewizyjne

Zaletą telewizji w rozpoznaniu jest to, że dowódca ma możliwość bezpośredniego obserwowania pola walki bez dodatkowych ogniw meldujących o położeniu. Poza tym współczesne środki telewizyjne umożliwiają przekazywanie danych z rozpoznania bezpośrednio z pola bitwy do poszczególnych dowództw na znaczne odległości. Ponadto szczególnie ważne dane z rozpoznania telewizyjnego mogą być utrwalone na taśmie filmowej.

Do najważniejszych zadań rozpoznania telewizyjnego można by zaliczyć:

- prowadzenie obserwacji pola walki;
- wykrywanie siły żywej i techniki bojowej npla a szczególnie środków przenoszenia broni jądrowej;
- śledzenie za ruchami wojsk a szczególnie odwodów;
- wykrywanie obiektów dla wykonania uderzeń własnej bmar;
- śledzenie zmian w przygotowaniu inżynieryjnym terenu npla itp.

Telewizja w rozpoznaniu pozwala na znaczne zwiększenie i wydłużenie zasięgu obserwacji działań npla, umożliwia szybkie przekazywanie meldunków, podnosi ich wiarygodność a także w dużej mierze chroni przed zaskoczeniem.

Urządzenia telewizyjne mogą być stacjonarne, przenośne lub też wmontowane na wozach bojowych, samolotach i śmigłowcach.

Odbiorcze urządzenia telewizyjne są wmontowane w wozach dowódców lub sztabowych. Do rozpoznania telewizyjnego mogą być również wykorzystywane samoloty bezpilotowe. Rozpoznanie telewizyjne przy pomocy śmigłowców może być prowadzone z reguły z własnego terenu na głębokość około 10 km.

Na samolotach instaluje się zazwyczaj dwie specjalne kamery telewizyjne. Obrazy z tych kamer przekazywane są za pomocą nadajnika bezpośrednio do telewizyjnego samochodu odbiorczego na odległość 100-120 km przy wysokości lotu samolotu 2000-3000 m.

Na szczeblu armii nie przewiduje się specjalnych pododdziałów rozpoznania telewizyjnego a wspomniane wyżej nadawcze urządzenia telewizyjne znajdują się na wyposażeniu wozów bojowych, samolotów lub śmigłowców a odbiorcze w wozach dowódców lub sztabów.

Należy jednak pamiętać, że telewizja będąca na usługach rozpoznania wojskowego jest w okresie stałych doświadczeń i prób. Posiada również i ujemne strony jak:

- łatwość zakłócania obserwowanych obrazów;
- stosunkowa łatwość wykrycia pracujących urządzeń w terenie;
- ograniczenie możliwości przekazywania obrazu w nocy i w warunkach ograniczonej widoczności.

Pomimo to telewizja w rozpoznaniu winna w przyszłości odegrać ważną rolę. W miarę doskonalenia i wprowadzania nowych wzorów sprzętu, telewizja powinna stać się ważnym ogniwem w prowadzeniu i dowodzeniu rozpoznaniem. Najważniejsze kierunki w doskonaleniu sprzętu telewizyjnego to: zwiększenie zasięgu obserwacji i jakości odbioru, zbudowanie aparatury działającej w nocy oraz wprowadzenie urządzeń, umożliwiających bezkolizyjną pracę w warunkach polowych.

Rozpoznanie prowadzone przy pomocy urządzeń pracujących na zasadzie wykorzystania podczerwieni.

Podczerwień w rozpoznaniu znajduje szerokie zastosowanie w prowadzeniu obserwacji i wykonywaniu zdjęć fotograficznych w nocy i w warunkach ograniczonej widoczności. W urządzenia te wyposażone są samoloty rozpoznawcze, co zapewnia mu wykonywanie zdjęć w nocy. Zdjęcia takie są bardziej kontrastowe i umożliwiają łatwe odróżnienie rzeczywistego krajobrazu od tła maskowanych obiektów. Na zdjęciu, wykonanym w podczerwieni można odróżnić od ogólnego tła drogi - ścieżki, kolejony czołgów i samochodów, transeje nawet wówczas, gdy są zamaskowane.

O dużych możliwościach i rozwoju techniki podczerwieni świadczy fakt, że samolot rozpoznawczy może obserwować ziemię w nocy z dużych wysokości.

Z wielkiej ilości różnych przyrządów techniki podczerwieni, używanych w różnych dziedzinach nauki i przemysłu dla celów wojskowych znajdują zastosowanie trzy główne grupy, a to:

- przyrządy elektronowo-optyczne;
- indykatory promieni podczerwonych;
- urządzenia termopelengacyjne.

Przyrządy elektronowo-optyczne są używane do obserwacji w nocy, celowania, łączności, prowadzenia celnego ognia i sygnalizacji w warunkach nocnych.

Z doświadczeń bojowego zastosowania przyrządów elektronowo-optycznych w armiach amerykańskiej i angielskiej w czasie drugiej wojny światowej i interwencji w Korei oraz informacji publikowanych w prasie zagranicznej wynika, że ten nowy rodzaj techniki wojennej znajduje coraz szersze

zastosowanie dla zabezpieczenia działań wojsk w nocy.

Głównymi wadami tych przyrządów są: możliwość wykrycia reflektorów podczerwonych przy pomocy analogicznych przyrządów npla, stosunkowo niewielki zasięg widzenia oraz konieczność stosowania w warunkach polowych ciężkich wymagających systematycznego ładowania baterii akumulatorów.

Pojawienie się przyrządów elektronowo-optycznych z reflektorami promieni podczerwonych spowodowało szybki rozwój przyrządów zwanych indykatorami promieni podczerwonych, Umożliwiają one wykrywanie przyrządów elektronowo-optycznych przez rozpoznanie reflektorów podczerwonych, świateł czołowych i ogni sygnałowych.

Rozpoznanie termopelengacyjne.

Do wykrywania naziemnych i przeciwlotniczych obiektów stosowane są bardziej skomplikowane aparaty zwane pelengatorami cieplnymi lub termopelengatorami, które zaliczają się do biernych środków rozpoznania. W przeciwieństwie do radaru lub urządzeń pracujących w podczerwieni termopelengator nie ujawnia swego miejsca przez jakiegokolwiek promieniowanie.

Urządzenie termopelengacyjne wykrywa każde ciało /obiekt/, które ma temperaturę wyższą od swego otoczenia. Nagrzana płaszczyzna /pracujący silnik, strzelające działo itp/ wypromieniowuje promienie podczerwone, które specjalny odbiornik termopelengacyjny przekształca na sygnały elektromagnetyczne.

Termopelengatory mogą być używane przez rozpoznanie naziemne lub powietrzne. Ich zasięg wynosi 10-40 km. Przy ich pomocy można z dużą dokładnością określać punkty zerowe wybuchów jądrowych oraz rozmieszczenie prowadzących ogień dział, moździerzy lub wyrzutni raketowych.

Do wad rozpoznania prowadzonego przy pomocy termopelengacji należy zaliczyć: małą skuteczność działania w trudnych warunkach atmosferycznych, nie wykrywanie przedmiotów, które mają temperaturę równą otoczeniu oraz niemożliwość otrzymywania faktycznego obrazu przedmiotu, wysyłającego promienie. Dają one niewidzialny wzrokowo obraz obserwowanego celu i terenu a sygnały - odczyty których właściwości i nasilenie zależne są tylko od stanu temperatury celu, mogą się zmieniać np. przy zmianie warunków pracy silnika czołgu lub samochodu.

Brakiem tych urządzeń jest ich czułość na naturalne i sztuczne zakłócenia temperatury.

Termopelengatory może być stosunkowo łatwo wprowadzony w błąd, jeżeli przeciwnik przy pomocy specjalnych "imitatorów" będzie wysyłał określone związki promieni cieplnych, wytwarzających temperaturę wyższą od otoczenia.

Współczesny rozwój środków techniki promieni podczerwonych stosowanych do zabezpieczenia działań wojsk w nocy a także urządzeń termopelengacyjnych zmierza w kierunku udoskonalenia ich właściwości taktyczno-technicznych z jednoczesnym zmniejszeniem wagi, rozmiarów aparatury i źródeł zasilania.

3. Rozpoznanie artyleryjskie prowadzi wydział rozpoznawczy dowództwa wojsk raketowych i artylerii armii.

Do zadań rozpoznania artyleryjskiego należy:

- wykrywanie i określanie współrzędnych artyleryjskich środków napadu jądrowego, składów i baz pocisków jądrowych;
- wykrywanie obiektów npla dla zwalczania własnymi pociskami jądrowymi;
- wykrywanie ugrupowania artylerii i moździerzy npla wraz z określeniem położenia poszczególnych stanowisk ogniowych;
- wykrywanie rejonów ześrodkowania wojsk a szczególnie broni pancernej;
- określanie rozmieszczenia środków ogniowych;
- wykrywanie SD, PO, WŁ, stacji radiolokacyjnych, urządzeń telewizyjnych itp;
- obserwacja działań npla;
- określanie współrzędnych epicentrow i wysokości wybuchów jądrowych własnych i npla;
- obsługiwanie strzelań własnej artylerii;
- studiowanie charakteru terenu w rejonie rozmieszczenia npla i wojsk własnych w celu określenia rejonów możliwego rozwinięcia artylerii, dogodnych rubieży punktów obserwacyjnych, marszrut przesunięcia artylerii, właściwości maskowniczych terenu, możliwości wykonania prac inżynierskich, wpływu terenu na efektywność użycia pocisków jądrowych i ognia artylerii oraz wpływu terenu na działanie npla;

- studiowanie organizacji wojsk npla, nowych wzorów uzbrojenia i techniki bojowej.

Ze względu na środki i sposoby zdobywania wiadomości rozpoznania artylerii dzieli się ^{na} naziemne i powietrzne.

Rozpoznanie naziemne z kolei dzieli się na: artyleryjskie rozpoznanie bojowe i artyleryjskie rozpoznanie pomiarowe.

Artyleryjskie rozpoznanie bojowe zdobywa wiadomości przez:

- artyleryjskie grupy rozpoznawcze;
- obserwację zwiadowców - obserwatorów z PO;
- włączenie artyleryjskich grup rozpoznawczych do ogólnowojskowych pododdziałów rozpoznawczych i wyznaczenie im specjalnych zadań;
- obserwację działalności artylerii npla;
- rozpoznanie ogniem artylerii;
- badanie jeńców, zbiegów i ludności cywilnej;
- studiowanie zdobytych dokumentów.

Artyleryjskie rozpoznanie pomiarowe dzieli się na:

- rozpoznanie wzrokowe;
- rozpoznanie dźwiękowe;
- rozpoznanie radiolokacyjne;
- naziemne rozpoznanie fotograficzne;
- artyleryjską służbę topograficzną;
- artyleryjską służbę fotogrametryczną;
- artyleryjską służbę meteorologiczną;
- rozpoznanie telewizyjne i lokacyjne.

Rozpoznanie powietrzne w artylerii prowadzi się za pomocą lotnictwa artyleryjskiego przez obserwację i fotografowanie.

Dla realizacji swych zadań artyleria i wojska raketowe armii posiadają następujące siły i środki:

a/ samodzielny dywizjon rozpoznania artyleryjskiego w składzie:

baterii rozpoznania topograficznego, baterii rozp.dźwiękowego, baterii rozp.radiolokacyjnego, baterii fotogrametrycznej, baterii meteorologicznej i plutonu rozp.wzrokowego /2 st. SNAR-2; 2 st.RPS; 3 st.ARSOM/;

b/ dywizjon rozpoznania artyleryjskiego w BA w składzie: baterii

rozpoznania: topograficznego, dźwiękowego, radiolokacyjnego oraz plutonów rozpoznania: fotograficznego i wzrokowego /2 stacje SNAR-2; 2 st. RPS/;

c/ samodzielna eskadra /pułk/ lotnictwa artyleryjskiego w

składzie: trzech kluczy samolotów rozpoznawczych po 4 samoloty - 12; dwa klucze śmigłowców po 4-8; fotolaboratorium polowe.

W każdej baterii rakiet taktycznych i taktyczno-operacyjnych występuje drużyna topograficzno-geodezyjna z samochodem dowiązania topograficznego.

W każdym dywizjonie i brygadzie rakiet taktyczno-operacyjnych jest stacja meteorologiczna, która może sondować atmosferę do wysokości 30-35 km.

4. rozpoznanie inżynieryjne ma na celu zdobycie wiadomości inżynieryjnych o npla i terenie które by ułatwiały powzięcie właściwej decyzji przez dce dla organizacji inżynieryjnego zabezpieczenia walki i wykonania odpowiednich prac inżynieryjnych.

Zadania rozpoznania inżynieryjnego:

- wykrywanie przedsięwzięć dotyczących przygotowania i rozbudowy obiektów npla, związanych z rozmieszczeniem i użyciem broni jądrowej;
- wszechstronne rozpoznanie przedsięwzięć inżynieryjnych npla;
- ustalanie składu oddziałów inżynieryjnych npla oraz rozpoznanie rejonów ich rozmieszczenia i sposobu wykorzystania;
- studiowanie terenu pod względem inżynieryjnym;
- zbieranie danych, niezbędnych do organizacji i prowadzenia prac inżynieryjnych przez własne oddziały.

Do obiektów rozpoznania npla pod względem inżynieryjnym zalicza się:

- strukturę inżynieryjnej rozbudowy /zapory i obiekty fortyfikacyjne/ a także charakter i zakres prac inżynieryjnych wykonywanych przez npla;
- pododdziały wojsk inżynieryjnych npla, ich skład, organizację, uzbrojenie, wyposażenie i możliwości;
- bazę materiałową, wykorzystywaną do zabezpieczenia inżynieryjnego działań wojsk.

Rozpoznanie inżynieryjne prowadzi się przez samodzielne elementy wojsk inżynieryjnych lub wspólnie w składzie ogólnowojskowych oddziałów rozpoznawczych. Różni się dwa rodzaje rozpoznania inżynieryjnego:

- a/ na korzyść innych rodzajów wojsk w celu zabezpieczenia działań bojowych, organizowane przez szefa saperów danego szczebla;
- b/ związane bezpośrednio z wykonaniem prac inżynieryjnego zabezpieczenia - "dla siebie" lub techniczne, na bezpośrednich obiektach prac inżynieryjnych.

Rozpoznanie techniczne prowadzą oddziały wojsk inżynieryjnych i inżynieryjne elementy ugrupowania bojowego oddziałów lub ZT jak: OZap, OZR, OInż. Rozpoznanie to organizują dowódcy pododdziałów i oddziałów wojsk inżynieryjnych, wykonujących nakazane zadania.

Na szczeblu Armii ABSap, posiada kompanię rozpoznania inżynieryjnego. Kompania ta może zorganizować jednocześnie:

- 2-3 inżynieryjne posterunki obserwacyjne /IPO/;
- 2-3 inżynieryjne posterunki fotografowania /IPF/;
- 5-6 inżynieryjnych patroli rozpoznawczych /IPR/.

IPO w składzie 2-5 saperów wystawia się od pułku wzwyż; IPF również w składzie 2-5 saperów dla fotografowania oddalonych obiektów /do 10 km/; IPR w składzie od 2-3 saperów zwiadowców do drużyny na odległość 4-8 km, prowadzą rozpoznanie z zasady na korzyść własnych oddziałów inżynieryjnych.

Inżynieryjne grupy wypadowe /IGW/ w składzie od 3-4 do drużyny saperów mogą być organizowane na szczeblu DZ i armii do działania na tyłach npla samodzielnie /na czas kilku lub kilkunastu dni z zadaniem ustalenia charakterystyki konstrukcji urządzeń inżynieryjnych npla, zapór, przeszkód, dróg, mostów itp/ lub w składzie ogólnowojskowych pododdziałów rozpoznawczych.

Działania IGW musi być ujęte w planie rozpoznania oddziału rozpoznawczego sztabu armii. Saperzy - zwiadowcy mogą wchodzić również w skład grup specjalnych, organizowanych przez samodzielną kompanię specjalną armii.

5. Rozpoznanie chemiczne /skażeń/.

Rozpoznanie chemiczne /skażeń/ prowadzi się w zasadzie na terenie własnym przez wyspecjalizowane pododdziały chemiczne lub przeszkolonych żołnierzy. Ponadto nad terenem npla prowadzi się powietrzne rozpoznanie skażeń.

Celem rozpoznania skażeń jest szybkie ustalenie sytuacji i charakteru skażeń w rejonach rozmieszczenia wojsk i na marszrutach przez wykrywanie w porę, początku skażenia promieniotwórczego, użycia przez npla środków trujących i biologicznych oraz szybkie określanie rejonów skażonych.

Zadaniem rozpoznania skażeń na szczeblu armii jest:

- rozpoznanie nowych rejonów rozmieszczenia dywizji, pochodzących z głębi lub wyprowadzonych do drugiego rzutu;
- ✓ rozpoznanie na głównych i zapasowych marszrutach przesunięć wojsk;
- rozpoznanie rejonów rozmieszczenia jednostek raketowych;
- rozpoznanie w rejonie rozmieszczenia obiektów PBA i ADS;
- prowadzenie systematycznego rozpoznania w rejonach rozmieszczenia SD i odwodów armii;
- ustalanie stref rozprzestrzeniania par ST w rejonach niezajętych przez wojska w wypadku zmasowanego uderzenia npla;
- zabezpieczenie armijnych prac awaryjno-ratunkowych w rejonach wybuchów jądrowych;
- ✓ kontrola spadku natężeń promieniowania lub samoodkażania rejonów skażonych ST w ważnych obiektach;
- zabezpieczenie manewru odwodów armijnych;

Rozpoznanie skażeń w armii prowadzi się przez:

- obserwację;
- działanie patroli rozpoznania skażeń ze składu pododdziałów wojsk chemicznych;
- działanie powietrznych patroli rozpoznania skażeń;

Do wykonania tych zadań armia posiada:

- kompanię rozpoznania skażeń w składzie trzech plutonów rozpoznania i plutonu kontroli dozymetrycznej;
- klucz śmigłowców rozpoznania skażeń.

Kompania może zorganizować jednorazowe 12 patroli rozpoznania skażeń.

6. Rozpoznanie medyczne ma na celu:

- ustalanie istniejących warunków zdrowotnych i ich wpływu na stan zdrowia stanu osobowego wojsk;
- ustalanie stanu sanitarno-epidemiologicznego rejonów działania wojsk;
- ustalanie stanu sanitarno-epidemiologicznego wojsk npla oraz stopnia przygotowania do użycia środków masowego rażenia;
- ustalanie skażeń wody, powietrza i produktów żywnościowych w rejonach działania wojsk;
- ustalanie ilości oraz stanu użytkowego szpitali, zakładów i urządzeń cywilnej służby zdrowia;
- ustalanie stanu dróg ewakuacji i zasobów miejscowych możliwych do wykorzystania przez służbę zdrowia.

Rozpoznanie to organizują i prowadzą siły i środki służby zdrowia /lekarze jednostek, specjalne bataliony medyczne/ oraz oddziały i związki rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb.

7. Rozpoznanie powietrzne prowadzi się siłami oddziałów i pododdziałów lotnictwa rozpoznawczego i bojowego w celu zdobycia danych o nplu i terenie, niezbędnych dla zabezpieczenia działań bojowych wojsk.

Lotnictwo jest obecnie jednym z zasadniczych środków rozpoznania operacyjnego.

Głównymi obiektami operacyjnego rozpoznania powietrznego są:

- środki napadu atomowego npla w rejonach ześrodkowania i w ruchu;
- inżynierska rozbudowa terenu na całą głębokość operacji;
- lotniska lotnictwa taktycznego i myśliwskiego strefy komunikacji, ilość i typy samolotów;
- charakter i intensywność przewozów kolejowych, samochodowych, morskich;
- operacyjne i bliskie strategiczne odwody npla, ich skład, rejony rozmieszczenia, czas i kierunki ruchu;
- rejony ześrodkowania wojsk powietrzno-desantowych i środków desantowych npla;
- obiekty przemysłowe, ich położenie i charakter;

- bazy marynarki wojennej, porty, okręty wojenne i transportowe;
- obrona przeciwlotnicza ważniejszych obiektów i wojsk w głębokości operacyjnej.

Jak wykazały doświadczenia drugiej wojny światowej znaczenie rozpoznania powietrznego jest duże. Wzrasta ono stale na skutek jakościowego wzrostu sprzętu lotniczego, zwiększenia się bojowych i technicznych możliwości lotnictwa a także rozmachu prowadzonych operacji wojsk lądowych. Np, w 1941 roku z ogólnej ilości samolotów, wykonanych przez lotnictwo radzieckie, 9,2% przypada na rozpoznanie, a w 1944 roku ilość ta wzrosła do 15%. Ani jedna operacja zaczepna nie była prowadzona bez uprzedniego kilkakrotnego fotografowania obrony npla.

Obecnie głównym zadaniem lotnictwa rozpoznawczego jest wykrywanie broni jądrowej npla oraz zdobywanie danych o rozmieszczeniu, charakterze i rozmiarach obiektów dla wykonywania uderzeń własną bronią jądrową.

Operacyjne rozpoznanie powietrzne organizuje sztab AL w myśl zarządzeń sztabu Frontu i prowadzi się je na głębokość 500 i więcej km w zależności od charakteru działań wojsk lądowych. Zasięg rozpoznania operacyjnego jest stały lecz w miarę posuwania się wojsk obiekty strefy rozpoznania operacyjnego będą wchodziły w strefę rozpoznania taktycznego. W działaniach obronnych natomiast obiekty strefy rozpoznania taktycznego będą przechodziły do strefy rozpoznania operacyjnego.

Głębokość rozpoznania operacyjnego uzasadnia się koniecznością zdobywania nowych /potrzebnych do organizacji i prowadzenia operacji/ o operacyjnym ugrupowaniu grupy armii npla /z uwzględnieniem rozmieszczenia bliskich odwodów strategicznych/ oraz składzie i bazowaniu jego lotnictwa taktycznego.

Rozpoznanie powietrzne w odróżnieniu od innych środków niezależnie od zasięgu i wykorzystywanego sprzętu posiada cały szereg zalet.

Dodatnie właściwości rozpoznania powietrznego:

- możliwość szybkiego przenikania w głąb terytorium npla i kontrolowania w krótkim czasie dużych przestrzeni;

- możliwość dostarczania w krótkim terminie zdobytych informacji;
- dostarczanie wiarygodnych wiadomości o nplu, potwierdzonych dokumentem przez zastosowanie zdjęć lotniczych i aparatury telewizyjnej;
- możliwość dostarczania danych o obiektach, których nie można obserwować wzrokowo szczególnie w trudnych warunkach meteorologicznych i w nocy przez zastosowanie promieni podczerwonych;
- swoboda manewrowania w czasie wykonywania zadania rozpoznawczego /wybór trasy, profil lotu itd/.

Ujemne właściwości:

- zależność rozpoznania od warunków atmosferycznych i pory doby przy prowadzeniu obserwacji wzrokowej i fotografowaniu;
- trudność prowadzenia obserwacji wzrokowej z dużych wysokości i przy dużych prędkościach;
- krótki czas obserwacji obiektów ze względu na dużą szybkość lotu;
- trudność w prowadzeniu ciągłego rozpoznania ze względu na silne przeciwdziałanie obrony plot npla;
- niemożliwość zdobycia określonych informacji jak: przynależność organizacyjna jednostki, stan moralno-polityczny, wartości bojowe, stan sanitarny itp.

Rozpoznanie powietrzne prowadzi się przez:

- a/ obserwację wzrokową;
- b/ fotografowanie;
- c/ rozpoznanie przy pomocy środków radioelektronicznych.

Rozpoznanie wzrokowe umożliwia załodze w krótkim czasie obserwować duże rejony i uzyskać mniej więcej pełne dane o wykrytych obiektach, ich charakterze, przybliżonej ilości, rozmieszczeniu lub kierunku ruchu. Możliwości rozpoznania wzrokowego są uwarunkowane szybkością i wysokością lotu samolotu rozpoznawczego, doświadczeniem bojowym załóg, porą doby i warunkami meteorologicznymi. Załoga może obserwować pole walki bez przerwy około 40 minut a obszar jednorazowej obserwacji przez parę samolotów wynosi około 500 km².

Ruch pojedynczych samochodów na szosach można obserwować z wysokości 6-7 tys. metrów, niezamaskowane samoloty na

lotniskach z wysokości do 7 tys. m., samoloty bombowe i ruch pociągów z wys. do 8 tys. metrów. Przy bezchmurnym księżycowym niebie najlepsze warunki obserwacji wzrokowej występują na wysokości 1500-2000 m. Do oświetlenia używa się różnego rodzaju bomb świetlnych, których średni czas świecenia wynosi 5-8 minut.

Rozpoznanie fotograficzne jest jednym z podstawowych sposobów rozpoznania powietrznego. Pozwala ono na otrzymanie pełnych i wiarygodnych wiadomości /popartych dokumentami/ o ugrupowaniu przeciwnika, jego umocnieniach, obiektach i terenie.

Za pomocą fotografowania można:

- wykryć obiekt rozpoznania;
- ustalić zmiany jakie zaszły w poprzednio wykrytym obiekcie;
- otrzymać dość dokładne dane o oddzielnych elementach obiektu;
- sprawdzić informacje, otrzymane z innych źródeł;
- określić rezultaty działań własnego lotnictwa lub broni raketowej.

Nowoczesne środki fotografowania lotniczego pozwalają na wykonanie zdjęć dniem i nocą na różnych prędkościach i z różnych wysokości do praktycznego pułapu współczesnych samolotów.

Podstawowym niedociągnięciem fotografowania lotniczego jest zbyt duży odstęp czasu od momentu wykonania zdjęć do chwili otrzymania gotowych opracowanych fotoszkiców a także pewna zależność od pory doby i warunków meteorologicznych. Zastosowanie promieni podczerwonych zmniejszyło w znacznym stopniu wpływ warunków meteorologicznych, lecz ich zupełnie nie wyeliminowało. Opracowaniem wyników zajmują się pododdziały lotniczej służby fotograficznej pułku rozpoznawczego oraz zespoły opracowania wyników w armii lotniczej.

Dla usprawnienia i przyspieszenia tej pracy koniecznym byłoby utworzenie przy oddziałach rozpoznawczych sztabów armii polowych zespołów opracowania zdjęć lotniczych.

Rozpoznanie przy pomocy środków radioelektronicznych prowadzi się przy pomocy urządzeń radiolokacyjnych, telewizyjnych, zainstalowanych w samolotach rozpoznawczych i bojowych.

Armia ogólnowojskowa nie posiada etatowego lotnictwa rozpoznawczego. Na jej korzyść będzie z reguły prowadzić rozpoznanie 1-2 eskadry lub pułk lotnictwa rozpoznawczego. Możliwości bojowe pułku zależne są przede wszystkim od jego składu bojowego.

Srednio jedna eskadra rozpoznawcza samolotu Ił-28R jest w stanie wykonać jedno z następujących zadań:

- sfotografować skośnie 1-2 trasy o długości 50 km każda¹ /2-3 trasy pod osłoną myśliwców/;
- sfotografować skośnie 1-2 trasy o długości 100 km;
- rozpoznać i sfotografować 2-4 rejony ześrodkowania wojsk lub inne obiekty;
- rozpoznać i sfotografować w dzień 3-4, a w nocy 1-2 lotniska;
- rozpoznać do 400 km linii kolejowych lub dróg.

Pułk lotnictwa rozpoznawczego w składzie 22 załóg samolotów wielomiejscowych i 25 załóg samolotów jednomiejscowych wzmocniony dwoma plutonami fotograficznymi może jednorazowo wykonać poniższą grupę zadań:

- sfotografować obronę npla w pasie 200 x 25-30 km/12 wylotów samolotów wielomiejscowych/;
- rozpoznać i sfotografować do 4 linii kolejowych lub dróg /4 s-ty wielomiejscowe/;
- rozpoznać i sfotografować do 16 lotnisk /8 s-tów jednomiejscowych/;
- prowadzić obserwację pola walki w rejonie do 600 km² w ciągu około 6 godzin.

W odwodzie 4-samoloty wielomiejscowe i 5 jednomiejscowych.

Z rozpoznania powietrznego korzystają wszystkie komórki rozpoznawcze wojsk lądowych, które posiadają odbiorniki do bezpośredniego odbioru informacji z pokładów samolotów. Ponadto przewiduje się ścisłą współpracę oddziału rozpoznawczego sztabu armii z rozpoznaniem powietrznym przez stawianie lotnictwu zadań, opracowanie zdjęć lotniczych i bezpośredni kontakt oficerów.

Armia korzysta z wiadomości, zdobywanych przez rozpoznanie agenturalne. Ma ono na celu zdobywanie danych o siłach zbrojnych, potencjałe wojennym oraz innych wiadomości, stanowiących tajemnicę państwową państw bloku przeciwnego.

Do zasadniczych zadań, wykonywanych siłami rozpoznania agenturalnego, będących źródłem zainteresowania sztabu armii należą:

- zdobywanie danych o rejonach rozmieszczenia zakładów atomowych, ich wydajności oraz produkcji nowych wzorów broni masowego rażenia;
- zdobywanie danych o posiadanych zapasach broni jądrowej i rejonach jej gromadzenia;
- śledzenie za pracą obiektów przemysłowych npla, szczególnie produkujących dla potrzeb sił zbrojnych;
- wykrywanie rejonów rozmieszczenia środków przenoszenia broni masowego rażenia oraz śledzenie ich przegrupowania;
- wykrywanie rejonów rozmieszczenia składów broni jądrowej;
- dostarczanie danych o obiektach dla własnych uderzeń atomowych;
- wykrywanie rejonów koncentracji odwodów strategicznych i operacyjnych, ustalanie ich składu, siły i numeracji oraz sposobów i kierunków przesunięć;
- ustalanie zdolności przelotowej węzłów komunikacyjnych oraz stanu urządzeń technicznych portów, lotnisk i baz, określając ich możliwości przeładunkowe.

Rozpoznanie agenturalne prowadzi się w czasie pokoju i w okresie wojny.

IV. ZASADY ORGANIZACJI I PLANOWANIA ROZPOZNANIA NA SZCZEBLU ARMII.

Sztab armii jest zasadniczym szczeblem dowodzenia który planuje i organizuje użycie wszystkich rodzajów sił i środków rozpoznania. Na szczeblu armii istnieje możliwość scentralizowanego planowania działań rozpoznawczych z wyjątkiem użycia lotnictwa rozpoznawczego, którym dysponuje armia lotnicza.

Za organizację rozpoznania jest odpowiedzialny szef sztabu armii, natomiast na planowanie i właściwe użycie sił i środków rozpoznania odpowiada oddział rozpoznawczy sztabu armii, który planuje zadania dla podległych ZT i pododdziałów rozpoznania armii oraz jednostek wzmocnienia i wsparcia.

Wszystkie wydziały rozpoznawcze poszczególnych rodzajów wojsk i służb są również organizatorami rozpoznania w podległych im oddziałach i pododdziałach, które realizują na podstawie wytycznych sztabu ogólnowojskowego i swego dowódcy.

Oddział rozpoznania sztabu armii stanowi centrum zdobywania i opracowania wszystkich wiadomości z rozpoznania, ponosząc pełną odpowiedzialność za terminowe informowanie wszystkich komórek sztabu, rodzajów wojsk i służb a także sąsiadów i podwładnych. Współpraca oddziału z komórkami rozpoznawczymi rodzajów wojsk powinna być oparta na zasadach podległości. Takie ustawienie systemu rozpoznania zapewni racjonalne wykorzystanie posiadanych sił i środków rozpoznania oraz właściwe współdziałanie między nimi.

Pozwoli to na:

- scentralizowane planowanie rozpoznania;
- ścisłe współdziałanie sił i środków przy wykonywaniu zadań rozpoznawczych;
- wzajemne informowanie;
- utrzymywanie ciągłej łączności rozpoznania.

Istniejąca struktura organizacyjna oddziału rozpoznawczego sztabu armii odpowiada wspomnianej wyżej zasadzie centralizacji całego systemu organizacji rozpoznania w armii.

W skład oddziału rozpoznawczego sztabu armii wchodzi:

- szef i zastępca;
- wydział organizacji rozpoznania;
- wydział oceny npla;
- wydział specjalny;
- wydział rozpoznania radioelektronicznego;
- kancelaria.

Do zadań oddziału należy:

- organizacja i kierowanie rozpoznaniem wszystkich rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb, wchodzących w skład armii oraz kontrola postawionych zadań;
- wnikliwe studiowanie położenia a szczególnie organizacji, uzbrojenia i zasad działania npla przed frontem i na skrzydłach na całą głębokość operacyjną;

- przedstawienie dcy wniosków z oceny npla oraz propozycje organizacji rozpoznania;
- określenie i przedstawienie dcy charakterystyki celów /obiektów/ dla własnej broni jądrowej oraz sposobu wykonania uderzeń jądrowych;
- meldowanie do sztabu nadrzędnego o wynikach rozpoznania z podaniem szczegółowej analizy i wniosków odnośnie działań npla;
- informowanie poszczególnych oddziałów sztabu, rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb oraz sąsiadów o położeniu i zamiarach npla przed frontem związku operacyjnego;
- koordynacja i kontrola pracy podległych wydziałów rozpoznania sztabów ogólnowojskowych oraz dowództw rodzajów wojsk, szefostw wojsk specjalnych i służb;
- udział w opracowaniu i realizacji wspólnie z oddziałem operacyjnym planu maskowania i dezinformacji npla;
- organizacja i szkolenie pododdziałów rozpoznawczych oraz kontrola przebiegu szkolenia w podległych ZT;
- czuwanie nad ukończeniem i zaopatrywaniem oddziałów i pododdziałów rozpoznawczych;
- opracowanie niezbędnej dokumentacji.

Zadania poszczególnych wydziałów - załącznik nr 1.

Najważniejszym obowiązkiem oddziału rozpoznawczego jest dostarczenie w porę dcy danych o broni jądrowej npla. Spełnienie tego wymagania umożliwia tylko dokładna organizacja rozpoznania i wnikliwoscena napływających informacji.

W procesie pracy rozpoznawczej oddziału rozpoznawczego sztabu armii ważne znaczenie ma właściwe opracowanie zdobytych informacji oraz materiałów rozpoznawczych.

Ocena zdobytych materiałów obejmuje:

- zapoznanie się ze stanem faktycznym przez wnikliwe studium;
- ustalenie stopnia wiarygodności zdobytych informacji;
- końcową ocenę wraz z wnioskami.

W zależności od źródła wiadomości dzielą się na:

- pewne - oparte na konkretnych faktach i potwierdzone z innych źródeł;
- prawdopodobne - możliwe do przyjęcia na tle posiadanych wiadomości o znajomości położenia wojsk npla, przy braku

dostatecznych dowodów na ich potwierdzenie;

- watpliwe - sprzeczne z posiadanymi danymi i nie poparte konkretnymi faktami;
- fałszywe - potwierdzone dowodami fałszywością;

Trafność określenia rodzaju wiadomości zależy od doświadczenia w pracy, opracowywujących dane z rozpoznania, znajomości sytuacji, umiejętności przewidywania i wyciągania właściwych wniosków.

Cały proces pracy informacyjnej sprowadza się do właściwej oceny npla, na którą składają się głównie:

- ustalenie jego położenia;
- ~~określenie możliwości w aktualnej sytuacji i przypuszczalnego zamiaru.~~
- określenie możliwości w aktualnej sytuacji i przypuszczalnego zamiaru.

W miarę napływu informacji dokonuje się segregacji, analizy i oceny. Proces ten trwa nieprzerwanie a dane potwierdza się z różnych źródeł. Jednocześnie dokonuje się ciągłej konfrontacji zdobytych wiadomości z już posiadanymi.

Ustalenie położenia npla może zawierać elementy statyczne i dynamiczne. Do elementów statycznych zalicza się takie czynniki jak: numeracja jednostek, przynależność organizacyjna, uzbrojenie, wyposażenie materiałowe itp. Do elementów dynamicznych można zaliczyć takie czynniki jak manewr oraz różne warianty działań bojowych. Ocena położenia npla powinna dać obraz faktycznego stanu jego sił w określonej sytuacji operacyjnej przed frontem wojsk własnych i sąsiadów.

Druga część pracy analitycznej nad zdobytymi informacjami powinna dać odpowiedź na pytanie:

- jakie są możliwości wykrytych sił npla /co może nimi zrobić/.

Podstawą oceny możliwości npla jest znajomość jego zasad działania. Pomimo, że npl nie będzie stale działał według jakichś ściśle utartych szablonów, są jednak zawsze pewne ogólne wskazania, dotyczące najbardziej celowego użycia sił. W tym wypadku ważnym jest również kierowanie się zasadą "co npl może wiedzieć o nas". Jeśli uda się dość trafnie przeanalizować jakie dane posiada npl o naszych wojskach to w dużym stopniu ułatwimy sobie określenie sposobu jego działania w danej sytuacji.

Na działania npla poważny wpływ wywiera osobowość danego dowódcy, jego cechy charakteru, zdolności organizatorskie itp. Stąd ważną rzeczą jest znajomość osobistych cech dowódców npla.

Przy analizie zamierzeń i możliwości npla ważną rolę odgrywają również takie czynniki jak charakter terenu, warunki meteorologiczne itp.

Końcowym elementem analizy danych są wnioski, które szef oddziału rozpoznawczego przedstawia dowódcy. Mogą być również ujęte w formie referatu o nplu, którego treść winna zawierać zasadniczą ocenę całokształtu działań npla. Treść referatu zależy od charakteru działań, ogólnego położenia wojsk własnych i npla oraz czasu, w którym się go przedstawia. Proponowaną treść referatu pierwszego /do czasu rozpoczęcia działań/ oraz kolejnego, przedstawia załącznik nr 2.

W praktyce szef oddziału rozpoznawczego nie będzie wygłaszał tak obszernych referatów, jednak winien być gotowym do udzielenia odpowiedzi na wszystkie pytania dowódcy. Szef oddziału rozpoznawczego musi stale uzupełniać swą ocenę możliwości działań npla. Jeśli nowe dane z rozpoznania wykażą, że dokonana uprzednio ocena npla nie odpowiada już rzeczywistości, melduje on swemu przełożonemu.

Całość oceny npla powinna się sprowadzić do zasadniczych problemów:

- kto przed nami i w jakiej sile;
- jakie są możliwości tych sił npla /co może npl posiadanyymi siłami zrobić/;
- co nam w aktualnej sytuacji najbardziej zagraża.

Wydział oceny npla otrzymuje meldunki z własnych źródeł rozpoznania i od podległych jednostek. Podobne meldunki musi również składać w określonym czasie od sztabu przełożonego. Meldunek winien być opracowany w zwartej formie ze streszczeniem uzyskanych wiadomości z rozpoznania jako uzasadnienie wniosków. Wykonuje się go w formie graficznej lub tekstualnej.

Dla podległych sztabów i sąsiadów opracowuje się komunikat rozpoznawczy, który zawiera nowe elementy z sytuacji

npla wraz z końcowymi wnioskami. Na szczeblu armii opracowuje się z zasady jeden komunikat rozpoznawczy na dobę.

Po zakończeniu pewnego etapu działań lub operacji opracowuje się okresowy komunikat rozpoznawczy, ujmujący w formie wniosków przebieg działań /ogólną charakterystykę działań npla, sposób wykorzystania rodzajów wojsk, system dowodzenia, charakterystyka systemów radioelektronicznych, sposoby dezinformacji, nowe rodzaje uzbrojenia, straty npla itp/.

Ponadto wydział oceny npla opracowuje mapę rozmieszczenia broni masowego rażenia, mapę sprawozdawczą /rozpoznawczą/, prowadzi mapy robocze, dziennik wiadomości o nplu i arkusze identyfikacji związków i oddziałów npla.

Praca nad oceną zdobytych materiałów jest trudna i wymaga wysokiego poziomu przygotowania oficerów, ich dużego doświadczenia, zdolności przewidywania rozwoju wypadków, dużej intuicji, wnikliwości i skrupulatności w pracy. Praca ta jest specyficzna, gdyż materiały i źródła są po drugiej stronie frontu, stąd trudno je w każdej chwili skonfrontować.

Dlatego nawet przy najstaranniejszej pracy, gruntownym zebraniu materiałów, dużym doświadczeniu oficerów i wysokim poziomie techniki, stosowanej w rozpoznaniu mogą się zdarzać błędy w ustalaniu stanu faktycznego i ocenie npla.

Należy uwzględnić również fakt, że niekiedy szef oddziału rozpoznawczego przedkładając dowódcy armii zebrane wiadomości o nplu krzyżuje jego zamiary i decyzje. Stąd też z psychologicznie wytłumaczalnych pobudek dowódca może niechętnie wysłuchiwać tego rodzaju oceny lub nie zgodzić się z nią. W tym wypadku potrzebne jest obustronne zaufanie dowódcy i oficera rozpoznania, rzeczowość i zdolność przyjęcia przez dowódcę każdej, nawet niepomyślnej wiadomości, zaś w koniecznym wypadku zdolność zmiany swych dotychczasowych decyzji może uchronić przed mylnymi posunięciami. Zdarzały się bowiem wypadki kiedy szef rozpoznania meldował o **rzeczywistym** układzie sił i zamierzeniach npla lecz niedowierzano mu, gdyż uważano wiadomości za zbyt pewne aby były prawdopodobne.

Najważniejszą sprawą jest, jak wspomniano już wyżej, rozpoznanie broni jądrowej npla.

Podczas organizacji rozpoznania broni jądrowej npla należy przestrzegać następujących zasad:

- rozpoznanie broni jądrowej i środków przenoszenia jej do celu powinno być prowadzone nieprzerwanie;
- broń jądrowa powinna być rozpoznana do czasu doprowadzenia jej do gotowości użycia;
- rozpoznanie ustalonych rejonów rozmieszczenia broni jądrowej prowadzi się do czasu zniszczenia jej przez nasze środki rażenia;
- do wykrywania jej wyznaczać najlepsze środki;
- stosować kompleksowe wykorzystanie sił i środków, dublując je w miarę możliwości.

Dla skierowania wysiłku rozpoznania na osiągnięcie określonego celu, dca armii lub szef sztabu stawiają szefowi oddziału rozpoznawczego konkretne zadanie najczęściej w formie wytycznych. W wypadku ich nie otrzymania szef oddziału rozpoznawczego nie jest zwolniony od organizowania całego systemu rozpoznania. Treść wytycznych szefa sztabu winna mieć charakter organizacyjny i zawierać zasadnicze wymagania lub życzenia jego i dowódcy.

Mogą one zawierać wskazówki dotyczące:

- kierunków i obiektów głównego zainteresowania sztabu;
- czasu zdobycia niektórych informacji;
- sposobu użycia pododdziałów rozpoznawczych;
- terminów planowania;
- organizacji pomocy ZT w zakresie rozpoznania itp.

W zakres organizacji rozpoznania wchodzi szereg czynności, polegających m.in. na:

- przygotowaniu sił i środków rozpoznania do działań;
- opracowaniu planu rozpoznania;
- wydaniu zarządzeń;
- organizacji współdziałania między rodzajami rozpoznania;
- organizacji dowodzenia i łączności z organami rozpoznania;
- organizacji materiałowo-technicznego zabezpieczenia pododdziałów rozpoznawczych;

Po otrzymaniu wytycznych szef oddziału przystępuje do planowania rozpoznania, które polega na określeniu zadań rozpoznania dla podległych sił i środków, ustaleniu ważności i kolejności ich wykonania, dokonaniu podziału sił i środków zgodnie z określonymi zadaniami i ustaleniu systemu organizacji dowodzenia pododdziałami rozpoznawczymi itp.

Podstawą planowania rozpoznania jest:

- zadanie armii;
- wytyczne dcy lub szefa sztabu;
- zarządzenie przełożonego;
- aktualny stan sił i środków rozpoznania oraz ich możliwości;
- stan wiadomości o nplu.

Planując rozpoznanie szef oddziału rozpoznawczego winien brać pod uwagę konkretną sytuację operacyjną i określić jakie zadania i w jakim czasie należy zdobyć, które z nich są najważniejsze, gdzie skupić główny wysiłek rozpoznania itp.

W operacji zaczepnej armii zadanie rozpoznania planuje się szczegółowo na głębokości zadania bliższego, ogólnie na głębokość zadania dalszego.

Głównym problemem będzie ustalenie charakteru zadań i sposobu ich wykonania. W tym okresie oddział rozpoznawczy ściśle współpracuje z oddziałem operacyjnym szczególnie w zagadnieniach planowania przeciwdziałania radioelektronicznego, użycia własnej broni jądrowej, ustalenia opłacalnych obiektów /celów/ dla broni masowego rażenia itp.

Podczas planowania rozpoznania szczególną uwagę należy zwrócić na uzgadnianie przedsięwzięć rozpoznawczych pomiędzy oddziałem rozpoznawczym sztabu armii a komórkami rozpoznawczymi sztabów rodzajów wojsk w celu skupienia głównego wysiłku na wykonaniu najważniejszych zadań.

Skupienie tego wysiłku umożliwia:

- prowadzenie rozpoznania przez wszystkie rodzaje wojsk według jednolitego planu, opracowanego przez sztab ogólnowojskowy;
- wyznaczenie zadań poszczególnym rodzajom wojsk zgodnie z ich możliwościami;
- jednoczesne prowadzenie rozpoznania najważniejszych obiektów npla przez kilku wykonawców;
- zapewnienie systematycznej wymiany informacji pomiędzy sztabami rodzajów wojsk.

Dokumentem zbiorczym wszystkich zamierzeń rozpoznawczych jest plan rozpoznania. Opracowuje się go w formie tekstowej lub graficznie.

Zawiera on: zadania rozpoznania, wykonawców, sposoby zdobywania danych, terminy wykonania zadań, czas i kolejność dostarczania danych o nplu, odwód sił i środków rozpoznania oraz dane rozpoznania, które należy zapotrzebować u przełożonych i sąsiadów.

Plan rozpoznania opracowuje się na różny okres w zależności od ogólnej sytuacji operacyjnej oraz zadań wykonywanych przez wojska armii. Zadania w planie uaktualnia się na każdy następny dzień.

Plan rozpoznania zatwierdza dca a podpisują szef sztabu i szef oddziału rozpoznawczego.

Poza ogólnym planem rozpoznania, opracowywanym przez oddział rozpoznawczy sztabu armii, poszczególne wydziały - specjalny i radioelektroniczny opracowują swoje plany i tak:

a/ wydział specjalny opracowuje plan działań grup specjalnych na tyłach npla, który obejmuje:

- cel działań, ilość, rejony i czas przerzutu poszczególnych grup;
- zasadnicze zadania;
- sposób utrzymania łączności;
- sposoby zaopatrywania;
- rejony zbiórki po wykonaniu zadania;
- sygnały rozpoznawcze z lotnictwem;
- czas i sposób meldowania o wykonaniu zadań.

Plan działania grup specjalnych jest załącznikiem ogólnego planu rozpoznania. Na jego podstawie szef wydziału specjalnego stawia zadania i wydaje zarządzenia dcy kompanii specjalnej i poszczególnym dcom grup.

b/ Wydział rozpoznania radioelektronicznego opracowuje na mapie plan wykorzystania sił i środków rozpoznania radioelektronicznego w którym podaje się:

- rubież walczących wojsk, linie rozgraniczenia i te elementy ugrupowania operacyjnego armii, na korzyść których będzie prowadzone rozpoznanie radioelektroniczne;

- zadania sposób użycia i rozmieszczenia środków radiowych i radiolokacyjnych, ich zasięg nasłuchu i namiaru;
- zadania wykonywane przez poszczególne rodzaje wojsk na korzyść rozpoznania radioelektronicznego;
- sposób przegrupowania sił i środków w toku trwania operacji;
- organizacja dowodzenia i łączności;
- sposób współdziałania wewnątrz pododdziałów rozpoznania radioelektronicznego oraz między nimi a pododdziałami przeciwdziałania radioelektronicznego;
- rejon rozmieszczenia odwodu;
- sposób utrzymania łączności i przekazywania meldunków.

Na podstawie planu opracowuje się zarządzenia dla dów pododdziałów rozpoznania radioelektronicznego.

Na podstawie wymienionych planów opracowuje się pisemne zarządzenia na rozpoznanie dla poszczególnych ZT i pododdziałów specjalnych, podległych oddziałowi rozpoznawczemu sztabu armii.

W zarządzeniu dla ZT podaje się:

- wiadomości o nplu, których podwładny nie posiada;
- zadania na rozpoznanie i czas ich wykonania;
- sposób utrzymania łączności i meldowania.

Ponadto w zarządzeniu na rozpoznanie podaje się wszystkie inne dane organizacyjne lub wskazówki, dotyczące szkolenia pododdziałów rozpoznawczych, sposobu organizacji współdziałania, sposobu dostarczania zdobytych dokumentów, kolejności i rejonów dostarczania jeńców, wzców uzbrojenia i sprzętu bojowego, sposobu organizacji zaopatrywania itp.

W zarządzeniu na rozpoznanie dla pododdziałów specjalnych dodatkowo ujmuje się:

a/ dla pododdziałów rozpoznania radioelektronicznego

- aktualne dane o urządzeniach radioelektronicznych npla;
- sposób rozwinięcia sił i środków, ich przegrupowania i manewru w toku trwania operacji;
- współdziałanie sił i środków rozpoznania radioelektronicznego i systemów radiolokacyjnych z innymi rodzajami rozpoznania oraz ze sztabami; na korzyść których organizuje się rozpoznanie.

b/ dla kompanii specjalnej:

- krótką ocenę sytuacji dywersyjno-agenturalnej w rejonie przyszłych działań;
- sposób, czas, rejony zrzutu grup;
- lotniska załadowania i czas gotowości do odlotu;
- sposób i czas powrotu po wykonaniu zadania.

Na wiadomości, których nie można zdobyć własnymi siłami opracowuje się zapotrzebowanie do Sztabu Frontu. Zapotrzebowanie może dotyczyć wiadomości z rozpoznania agenturalnego, operacyjnego rozpoznania powietrznego itp. tj. takich które ze względu na zasięg lub charakter ich wykonywania nie może zdobyć armia. Należy podkreślić, że w szybko zmieniających się warunkach współczesnych działań pisanie zapotrzebowań na rozpoznanie utraciło częściowo sens np. na opracowanie przesłanie zapotrzebowania do Frontu oraz wykonanie zdjęć lotniczych i przesłanie ich do sztabu armii potrzeba kilku godzin. Za ten czas może zmienić się radykalnie sytuacja i fotoszkice nie będą już potrzebne. Lepszym rozwiązaniem jest stała informacja podwładnych o możliwościach i ruchach npla.

Zapotrzebowanie na wiadomości opracowuje się na podstawie planu rozpoznania. Należy w nim podać:

- wiadomości o nplu, uzasadniające złożenie zapotrzebowania;
- jakie wiadomości, kiedy i do kogo dostarczyć

W armii wykonawcami zadań rozpoznawczych są ZT, pododdziały rozpoznawcze podporządkowane poszczególnym szefostwom rodzajów wojsk i służb oraz pododdziały rozpoznawcze podległe bezpośrednio oddziałowi rozpoznawczemu sztabu armii /kompania specjalna, bataliony radioelektroniczne/. Wraz z zadaniami przekazuje się wskazówki współdziałania sił i środków rozpoznania. Współdziałanie to winno zapewnić ciągłość prowadzenia rozpoznania oraz maksymalne zwiększenie stopnia wiarygodności danych przez ich potwierdzenie z różnych źródeł rozpoznania. Przerwa w utrzymaniu współdziałania może spowodować wyjście obiektu spod kontroli.

Współdziałanie organizuje się przede wszystkim między siłami i środkami rozpoznania naziemnego i powietrznego w celu otrzymania pełnych danych o nplu lub potwierdzenia tych danych zdobytych przez jeden z rodzajów rozpoznania.

Bardzo ważnym ogniwem współdziałania są pododdziały rozpoznania radioelektronicznego armii z pododdziałami przeciwdziałania. Należy każdorazowo uzgodnić które z wykrytych środków rozpoznania radiowego i radiolokacyjnego należy zakłócać lub niszczyć a jakie pozostawić dla kontynuowania nasłuchu.

V. PODSTAWOWE ZASADY PROWADZENIA ROZPOZNANIA W OPERACJI ARMIJNEJ

a/ W armijnej operacji podstawowymi zasadami prowadzenia rozpoznania są:

- skupienie wysiłku wszystkich sił i środków rozpoznawczych armii na głównym kierunku jej działania;
- prowadzenie rozpoznania wszystkimi dostępnymi środkami bez przerwy w dzień i noc na całą głębokość planowanej operacji;
- centralizacja wysiłku wszystkich sił i środków w oddziale rozpoznawczym sztabu armii, który planuje i stawia zadania dla wszystkich środków /w tym rodzajom wojsk i służb/ i skupia w swym ręku całokształt spraw, związanych z rozpoznaniem na szczeblu armii;
- stawianie zadań na rozpoznanie tylko z uwzględnieniem realnych możliwości posiadanych sił i środków /zadań, które nie przerastają możliwości wykonawstwa/;
- stała realizacja ścisłego współdziałania wszystkich sił i środków rozpoznania armii;
- uznanie priorytetu w realizacji zadań rozpoznawczych dla środków przenoszenia broni jądrowej. Wykrywanie środków atomowych npla uważać należy za najgłówniejsze zadanie na polu bitwy;
- stała regeneracja sił dla zachowania ciągłości prowadzenia rozpoznania.

Podczas organizacji i prowadzenia operacji zaczepnej przed rozpoznaniem armii staną odpowiedzialne zadania jak:

- ustalenie przygotowań npla do użycia broni masowego rażenia;
- ustalenie sieci lotnisk, określenie ich pojemności i możliwości wykorzystania przez npla;
- wykrycie odwodów operacyjnych i bliskich strategicznych i ich stała obserwacja;
- wykrycie rozmieszczenia punktów dowodzenia, węzłów łączności i całego systemu dowodzenia npla;

- rozpoznanie struktury obrony i systemu zapór i przeszkód na najważniejszych rubieżach obronnych na całą głębokość planowanej operacji;
- wykrycie systemu urządzeń radioelektronicznych i systemu oplot npla;
- rozpoznanie portów, baz, okrętów /jeśli armia działa na nadmorskim kierunku operacyjnym/;
- wykrycie wszelkiego rodzaju składów materiałowych i zaopatrzeniowych;
- ustalenie rozmieszczenia zakładów przemysłowych a zwłaszcza obiektów produkujących sprzęt i materiały wojenne;
- określenie stanu moralno-politycznego wojsk npla i aktualnej wartości bojowej jego oddziałów;
- śledzenie nastrojów ludności cywilnej i jej stosunku do toczących się działań i wojny.

Do rozpoczęcia działań oddział rozpoznawczy będzie posiadał wiele informacji, dotyczących takich zagadnień jak: rejony rozmieszczenia stałych lotnisk, portów, oraz ich charakterystyka, usytuowanie zakładów przemysłowych itp.

Początkowy okres wojny będzie posiadał cały szereg właściwości, a przede wszystkim:

- ogromny moralny i psychiczny wstrząs, który odezuje tak ludność cywilna jak i wojska, wywołany potęgą zmasowanego uderzenia broni jądrowej i rozmiarami zniszczeń;
- mała liczebność wojsk klasycznych, dążących do szybkich i głębokich działań zaczepnych na poszczególnych często izolowanych kierunkach, niepełne stany jednostek, brak ciągłych frontów, stałe zagrożenie skrzydeł i tyłów, masowe użycie desantów powietrznych;
- duża gwałtowność i szybkość rozwoju, sytuacji, duża decentralizacja, ścisła współpraca i jasność celów wojny;
- masowe, żywiołowe ruchy ludności i wynikające stąd konsekwencje;
- duże trudności z zaopatrzeniem, braki środków materiałowych itp.

Przedstawione wyżej warunki będą wywierać zasadniczy wpływ na pracę komórek rozpoznawczych armii.

Bazą dla pracy rozpoznawczej będą te wiadomości,

które uzyskano /posiadano/ jeszcze w okresie pokojowym. Będą to informacje, dotyczące:

- dyslokacji sił lądowych, powietrznych i morskich, które mogą być wykorzystane na przewidywanym teatrze działań /ich ilość, skład bojowy, możliwości/;
- stopnia przygotowania npla do działań wojennych;
- dyslokacji, niektórych środków przenoszenia broni jądrowej;
- możliwości mobilizacyjnych npla;
- przepustowości ważnych magistrali komunikacyjnych, pojemności nabrzeży portowych itp;
- rozmieszczenie przemysłu wojennego i jego możliwości produkcyjne;
- system OTK i OPlot.

Część wspomnianych informacji oddział rozpoznawczy armii otrzyma ze sztabu Frontu, pozostałe będą w jego dyspozycji z okresu pokojowego.

Krótki czas oraz niejasność sytuacji zwłaszcza w pierwszej operacji zmusi oddział rozpoznawczy do skoncentrowania się przede wszystkim na najważniejszych problemach, którymi będą:

- wykrycie środków przenoszenia broni jądrowej;
- ustalenie ilości i składu sił npla w pasie działania armii;
- wykrycie rozmieszczenia sztabów, WŁ, lotnisk;
- wykrycie rejonów rozmieszczenia nowych sił i kierunki ich podciągania z głębi;
- ustalenie stopnia zniszczeń sił npla oraz stanu moralnego jego wojsk w wyniku wykonania własnych uderzeń jądrowych.

Do wykonania tych zadań należy użyć wszystkich sił a przede wszystkim: lotnictwo, rozpoznanie radioelektroniczne i grupy specjalne. Celowym byłoby ponadto zorganizowanie specjalnych grup, przeszkolonych w wykonywaniu i niszczeniu środków jądrowych npla. Do naziemnego rozpoznania w tych warunkach należałoby posiadać silny OR zdolny nie tylko do prowadzenia rozpoznania lecz także do pokonywania przeszkód wodnych i prowadzenia walki w ograniczonym czasie.

Praca oddziału winna być nadzwyczaj operatywna. Należy szeroko wykorzystywać oficerów łącznikowych, posiadać własną sieć łączności w ogniwach armia - dywizja - pułk.

wykorzystywać aparaturę i urządzenia przyspieszające opracowanie i obieg informacji /wstępna ocena, segregacja, kalkulacje cyfrowe, przekazywanie meldunków itp./.

W ramach zadań, związanych z wykryciem przygotowań npla do użycia broni masowego rażenia, rozpoznanie operacyjne powinno wykryć rejony rozmieszczenia: składów amunicji jądrowej i chemicznej, drogi jej przerzutu, rejony stanowisk ogniowych wyrzutni raketowych, rozmieszczone w strefie operacyjnej /"Corporal", "Redstone", "Matador", "Nikie" i inne/ rejony rozmieszczenia warsztatów elaboracji, rozmieszczenie lotnisk, z których możliwy jest start samolotów z bombami jądrowymi oraz w działaniach wojsk npla objawy oznaczające przygotowania do użycia tej broni.

Podstawowymi cechami demaskującymi broń masowego rażenia mogą być:

- obsadzone lub nieobsadzone pozycje wyrzutni raketowych i pozycje ogniowe artylerii atomowej;
- pociski na wyrzutniach lub obok nich;
- ciągniki samochodowe do przerowzu pocisków, dźwigi oraz ustawianie lub montaż, cysterny i inne środki transportowe;
- specjalne miejsca do montażu i sprawdzania pocisków, znajdujące się w odległości 2-3 km od wyrzutni;
- wyremontowane i nowozbudowane drogi i mosty w rejonach ześrodkowania, wyczekiwania i pozycji ogniowych, zjazdy z dróg do lasów i ślady pojazdów gasienicowych;
- SO artylerii plot, osłaniającej broń jądrowa oraz stacje radiolokacyjne naprowadzania dział;
- schrony dla personelu w pobliżu pozycji ogniowych;
- obecność w składach pociągów platform z ciągnikami, specjalnymi maszynami, dźwigami itp./ środki te będą zazwyczaj maskowane/;
- obecność w kolumnach samochodowych maszyn specjalnych, ciągników i dźwigów.

Najważniejszym zadaniem stojącym przed rozpoznanem jest wykrywanie broni jądrowej npla i środków jej przeniesienia. Aby to zadanie można było w czasie prowadzenia operacji armii skutecznie wykonywać konieczne jest ścisłe współdziałanie wszystkich środków rozpoznania. Główną rolę

powinno być tu odegrać rozpoznanie powietrzne oraz działanie grup specjalnych na tyłach. Nasłuch radiowy radiostacji, pracujących w sieciach dowodzenia środkami przenoszenia broni jądrowej może okazać również dużą pomoc przy lokalizacji jednostek raketowych. Rozpoznanie przy pomocy urządzeń telewizyjnych zainstalowanych na samolotach pozwoli na kontrolę terenu npla i wykrywanie środków przenoszenia broni jądrowej.

Wymienione wyżej środki pozwolą nie tylko na wykrywanie broni jądrowej lecz także na ustalanie innych celów /obiektów/ dla wykonania uderzeń własnej broni atomowej. Wykrywanie i ustalenie dokładnych rejonów lub miejsc rozmieszczenia tych obiektów jest zasadniczym zadaniem oddziału rozpoznawczego sztabu armii. Współpracuje on ściśle z oddziałem operacyjnym i dowództwem wojsk raketowych i artylerii. Przy wykrywaniu i określaniu celów /obiektów/ dla uderzeń własnej broni raketowej należy przestrzegać zasady, głoszącej, że wykryty cel musi być stale śledzony. Dotyczy to przede wszystkim broni jądrowej oraz zgrupowań wojsk npla i podciąganych z głębi odwodów. Oddział rozpoznawczy powinien przedstawić szczegółową charakterystykę ^{wykrytych} celów /obiektów/ a dowódca decyduje, które należy niszczyć w pierwszej kolejności i jakimi środkami. Wykrywanie i określanie celów dla uderzeń własnych środków jądrowych jest sprawą trudną, wymaga dobrej organizacji rozpoznania, stosowania różnych metod i środków przy nadzwyczaj ścisłym reżimie czasu. Czas od chwili wykrycia i opracowania celu do momentu powzięcia decyzji i zniszczenia go będzie często bardzo krótki, szczególnie przy wykryciu broni raketowej, gdyż środki te mogą dość szybko zmieniać rejon rozmieszczenia a po wykonaniu zadania natychmiast zajmują stanowiska zapasowe lub przegrupowują się do tyłu. Manewrowy charakter działań oraz konieczność każdorazowego potwierdzenia /sprawdzenia/ wykrytego celu bezpośrednio przed wykonaniem uderzenia sprawia rozpoznaniu dodatkową trudność.

Następna grupa zadań to sprawdzenie skutków uderzeń własnej broni jądrowej lub konwencjonalnej na obiekty npla aby można było określić stopień jego obezwładnienia lub zniszczenia.

Wykonanie zadań rozpoznania operacyjnego należy rozpatrywać z punktu widzenia ustalenia możliwości npla oraz optymalnego wykorzystania własnych sił i środków dla rozbicia npla.

Pracę oddziału rozpoznawczego można rozpatrywać w dwóch okresach przygotowania i prowadzenia operacji, przy czym okres przygotowania może być bardzo krótki lub nie będzie go wcale w warunkach kiedy sztab armii planuje nową w ramach prowadzenia poprzedniej.

Do głównych problemów pracy oddziału rozpoznawczego w zakresie przygotowania nowej operacji należy zaliczyć:

- przygotowanie wstępnych danych o sytuacji i możliwościach npla w celu przedstawienia dcy armii;
- planowanie rozpoznania;
- gotowość bojową sił i środków do działań zgodnie z zatwierdzonym planem i zarządzeniami, postawienie im zadań oraz kierowanie ich działaniem;
- zbieranie, analiza i operacowywanie napływających informacji o nplu i przedstawianie ich przełożonym /dcy lub szefowi sztabu/;
- stałe informowanie podwładnych i sąsiadów, wewnątrz sztabu itp.

Przystępując do organizacji rozpoznania oddział rozpoznawczy armii musi przeprowadzić szczegółową analizę stanu i możliwości własnych sił i środków oraz najbardziej ekonomiczny sposób ich wykorzystania ze względu na to, że stale będzie istniał ich niedobór. Należy wobec powyższego określić główne i zasadnicze zadania oraz siły jakie trzeba będzie wydzielić do ich realizacji.

Przy realizacji zadań oddział rozpoznawczy ściśle współpracuje ze wszystkimi oddziałami sztabu armii a przede wszystkim z oddziałem operacyjnym szczególnie w takich zagadnieniach jak:

- opracowanie operacyjnej części planu operacji /zagadnienia związane z oceną npla/;
- wymiana wiadomości między wydziałem oceny npla oddziału rozpoznawczego a wydziałem informacji oddziału operacyjnego;
- współdziałanie i ścisła współpraca w zakresie oceny i zwalczania przez własną broń jądrową wykrytych celów /obiektów/ npla;

- wspólne opracowanie zagadnień, związanych z likwidacją grup dywersyjnych i band zbrojnego podziemia podczas przemarszu wojsk armii na duże odległości;
- uzgodnienie miejsc, czasu oraz sił i środków, potrzebnych do organizacji rozpoznania walką;
- wzajemna informacja, uzgadnianie zagadnień, związanych z oceną możliwości npla szczególnie przed wprowadzeniem do bitwy drugich rzutów lub odwodów;
- organizacja i zabezpieczenie przeciwdziałania radioelektronicznego /organizacja zakłócania/, maskowania operacyjnego, dezinformacji itp.;
- organizacja rozpoznania w lukach i na skrzydłach ZT oraz na oddzielnych kierunkach;
- zabezpieczenie wprowadzenia do działań pododdziałów rozpoznawczych /wydzielenie limitu środków dla przerzutu grup specjalnych na tyły, ich rejony działania, rejony dyslokacji batalionów rozpoznania radioelektronicznego, środki wydzielone dla prowadzenia rozpoznania radioelektronicznego w dywizjach itp/ i ich przegrupowanie w toku operacji itp.

Współpraca oddziału rozpoznawczego z operacyjnym jest czymś stałym, osobisty zaś kontakt oficerów zjawiskiem najczęściej spotykanym i pożądanym.

W okresie planowania i organizacji operacji w warunkach trwającej już wojny należy szczegółowo przeanalizować wykorzystanie grup specjalnych na tyłach npla, czasu, rejonów a przede wszystkim celu ich działania, ponadto rozwinąć niezbędne środki rozpoznania technicznego szczególnie radiowego a także postawić zadania na rozpoznanie powietrzne, działającym na korzyść armii siłom. Niezbędnym będzie również zapewnienie i utrzymanie trwałej łączności z sąsiadami w realizacji stałej wymiany informacji.

Jeśli armia wejdzie do bitwy rejonów położonych w głębi, oddział rozpoznawczy musi zapewnić sobie dopływ wiadomości od walczących wojsk, dokąd należy wysyłać zawczasu oficerów łącznikowych.

Współczesną operację cechować będzie duży rozmach, szybkość i głębokość działań przy masowym użyciu broni jądrowej. Warunki te będą rzutowały na styl pracy komórek rozpoznawczych. Najważniejszą rzeczą będzie zachowanie ciągłości rozpoznania

przy stałym uwzględnieniu czynnika czasu, gdyż każda informacja, dostarczona z opóźnieniem może okazać się już zbędną.

W czasie prowadzenia operacji rozpoznania armii winno przede wszystkim:

- ustalić rozmiar zniszczeń i skutki uderzeń własnej broni jądrowej;
- wykryć środki napadu jądrowego npla;
- stwierdzić na czas ruch odwodów npla;
- ustalić czas, sposób i kierunki odejścia sił npla z poszczególnych rubieży;
- ustalić obsadzanie przez npla mowych rubieży w głębi /czas, sposób, siły/;
- wykryć podciąganie świeżych sił drogą powietrzną, morską, lub lądową;
- wykryć siłę, czas i rejony zrzutu desantów powietrznych i grup specjalnych npla;
- ustalić reakcję ludności cywilnej podczas wycofywania się wojsk regularnych z poszczególnych rejonów;
- ocenić możliwości przeciwdziałania npla na każdy następny dzień prowadzenia operacji;

Z chwilą rozpoczęcia a potem trwania działań oddział rozpoznawczy powinien ustawicznie konfrontować stan faktyczny /aktualnie napływające informacje/ z posiadanymi z okresu przygotowawczego.

Z chwilą rozpoczęcia działań, wraz z maksymalną intensyfikacją pracy wszystkich środków rozpoznania napływ informacji ze wszystkich źródeł znacznie wzrośnie dając pole do popisu wydziałowi oceny npla, który przygotowuje ocenę sił npla, jego aktualne możliwości oraz narastanie sił w czasie. Przygotowany meldunek ustny /czasami pisemny/ szef oddziału oceny npla przedstawia szefowi oddziału rozpoznawczego, który dokonuje ostatecznej redakcji w celu przedstawienia przełożonemu.

Zdobyte dane przekazuje się zainteresowanym wewnątrz sztabu armii, opracowuje odpowiedni meldunek do sztabu nadrzędnego, wymienia się z sąsiadami oraz informuje podwładnych doraźnie lub w codziennych komunikatach rozpoznawczych. Częstość obiegu informacji zależy od szczebla dowodzenia, ważności zdobytych danych o nplu, adresata oraz aktualnego rozwoju sytuacji. Dla różnych adresatów inny może być stopień

opracowania i treść przekazanej wiadomości.

Nader istotną sprawą jest utrzymanie stałej łączności z działającymi pododdziałami a przede wszystkim z grupami na tyłach npla. W razie konieczności stawia się im dodatkowe zadania.

W czasie przełamywania taktycznej strefy obrony npla, oddział rozpoznawczy powinien określić możliwości wprowadzenia do walki taktycznych odwodów npla /czas, kierunki i siły oraz rubież/ a następnie odwodów operacyjnych.

Zadania te będą wykonywały walczące ZT, oddziały rozpoznawcze, rozpoznania rodzajów wojsk i służb, rozpoznanie powietrzne i radioelektroniczne, Ponadto sztab armii korzystać będzie z informacji Frontu oraz sąsiadów.

Działania będą rozwijać się na kierunkach, przy istnieniu dużych luk między nacierającymi związkami taktycznymi, powstaną otwarte skrzydła. Oddział rozpoznawczy sztabu armii winien zwrócić uwagę na zabezpieczenie ich przez skierowanie części sił i środków w luki i na skrzydła. Szczególną rolę winne w tych wypadkach odegrać rozpoznanie powietrzne. W razie potrzeby mogą być także wykorzystane oddziały rozpoznawcze związków taktycznych.

W toku działania w operacyjnej głębokości i rozwinięcia zdecydowanego pościgu rozpoznania musi zdobyć przede wszystkim dane o kierunkach wycofania się npla, obsadzania rubieży w głębi oraz o podciąganiu świeżych sił w celu wykonania przeciwwuderzenia.

Ważnym momentem w toku operacji jest pokonywanie szerokich przeszkód wodnych oraz wprowadzanie do bitwy drugich rzutów armii. Oddział rozpoznawczy musi zawczasu zabezpieczyć zdobycie wyczerpujących informacji, które by zapewniły szybsze pokonywanie przeszkód wodnych oraz celowe wprowadzanie kolejnych rzutów.

W toku działań w głębi operacyjnej dużego znaczenia nabiera również akcja grup specjalnych, które poza prowadzeniem rozpoznania będą wykonywały dywersję, dezorganizowały łączność, komunikację, siały panikę wśród ludności. Wszystkie te akcje będą utrudniać wycofanie się sił npla. Główną rolę w pościgu odegra rozpoznanie powietrzne.

W wypadku okrążenia zgrupowań npla rozpoznanie winno ustalić:

- skład, stan moralny i bojowy okrążonych sił npla;
- sposób organizacji obrony przez npla, najsłabsze w niej odcinki;
- usiłowania npla, zmierzające do wyjścia z okrążenia oraz do odblokowania swych sił.

Prowadzenie rozpoznania w operacji zaczepnej armii wzdłuż wybrzeża morskiego będzie posiadało szereg właściwości, zależnych od warunków w jakich działać może armia. Do najważniejszych cech tego rodzaju operacji można zaliczyć:

- skrzydłowe położenie armii i odsłonięte skrzydło zmusi ją do prowadzenia operacji z jednoczesnym organizowaniem obrony przeciwdesantowej na wybrzeżu morskim; łączenie się tych dwóch form odbywa się nieprzerwanie w miarę rozwoju operacji w głąb;
- skrzydłowe /nadmorskie/ położenie armii powoduje konieczność współdziałania jej z siłami marynarki wojennej i desantów morskich;
- przy wykonywaniu głównego uderzenia przez Front w znacznej odległości od wybrzeża armia może odstać od zasadniczego zgrupowania uderzeniowego, co w warunkach możliwego wysadzenia desantów morskich i powietrznych npla oraz silnego oporu jego wojsk lądowych odizoluje ją od sił głównych Frontu /lub nawet postawi ją w sytuacji okrążenia/ i poważnie utrudni zabezpieczenie jej działań od strony morza.

Oprócz zadań, wykonywanych w operacji zaczepnej na kierunku śródlądowym rozpoznanie powinno dostarczyć wiadomości o:

- bazach morskich, portach, nadbrzeżach i kanałach żeglownych npla;
- rejonach koncentracji jego sił morskich;
- przypuszczalnych i rzeczywistych rejonach wysadzania desantu morskiego.

Dla realizacji tych zadań oddział rozpoznawczy sztabu armii, działającej wzdłuż wybrzeża morskiego powinien:

- utrzymywać ścisłą łączność i współdziałanie ze sztabem floty, zabezpieczającym operację zaczepną na morzu, a w tym:
- uzgodnić wspólne działania grup specjalnych floty i armii w rejonach baz morskich lub wybrzeży, na których przewidziana jest operacja desantowa;
- bieżąco wymieniać informacje o nplu przede wszystkim o broni jądrowej /okrętach wyposażonych w pociski rakietowe jak również środkach naziemnych mogących razić cele na morzu/;
- stale współpracować przy wymianie danych z rozpoznania radioelektronicznego armii i floty;
- prowadzić wzajemną wymianę dokumentów informacyjnych, dotyczących oceny możliwości npla w przewidywanych działaniach na lądzie i morzu;
- określać potrzeby komórek rozpoznawczych armii, a szczególnie jej grup specjalnych dla przerzutu ich drogą morską itp;
- wyznaczyć stałego oficera kierunkowego do sztabu /oddziału rozpoznawczego/ floty, który winien być zorientowany w prowadzeniu morskich operacji oraz aktualnych możliwościach jej sił i środków rozpoznawczych.

Oddział rozpoznawczy sztabu armii działającej wzdłuż wybrzeża morskiego powinien posiadać dokładne opisy wojskowo-geograficzne terenu na kierunku nadmorskim dla skutecznego rozpoznania przede wszystkim licznych rokadowo biegnących przeszkód wodnych dla określenia warunków i miejsc ich najszybszego pokonania. Do wykonania tego zadania należy wyznaczyć lotnictwo, grupy specjalne a przede wszystkim oddziały rozpoznawcze pierwszorzutowych związków taktycznych.

W ocenie działań i możliwości npla oddział rozpoznawczy sztabu armii winien brać pod uwagę możliwość oddziaływania ogniem /w tym bronią jądrową/ sił morskich npla na ugrupowanie operacyjne armii, jak również stałe zagrożenie nadmorskiego skrzydła i tyłów armii przez możliwość wysadzenia desantu morskiego lub grup specjalnych z morza.

Szerokie wykorzystanie różnorodnej techniki bojowej oraz możliwości użycia broni jądrowej na współczesnym polu

walki spowodowały, że na czołowe miejsce wysunęło się zadanie obrony przed bronią masowego rażenia.

Wykrycie na czas przygotowań npla do użycia broni jądrowej oraz zdobycie wiarygodnych danych o jej istnieniu i rozmieszczeniu jest jednym z najważniejszych warunków umożliwiających skuteczne działanie i właściwą organizację obrony wojsk przed bronią masowego rażenia.

We współczesnych warunkach zasadniczy wysiłek rozpoznania winien być skierowany na wykrycie rejonów rozmieszczenia środków przenoszenia broni jądrowej oraz składów z amunicją jądrową npla.

Zdobyte dane winny umożliwiać dokonanie właściwego wyboru obiektów /celów/ dla własnych uderzeń jądrowych, określenie maksymalnej mocy i liczby jednostek amunicji jądrowej, potrzebnej do zniszczenia tych obiektów oraz ustalenie współrzędnych celu, rodzaju wybuchu i sposobu wykonania uderzenia. Rozpoznanie tych obiektów /celów/ może mieć decydujący wpływ na przebieg i wyniki prowadzonej operacji.

Rozpoznanie we współczesnych warunkach wykorzystując najnowsze osiągnięcia nauki i techniki, powinno zapewnić skuteczną kontrolę całego obszaru działań npla. Posiadanie na czas tych wiadomości w odpowiednim czasie umożliwi dowódcy armii powzięcie prawidłowej decyzji, realne planowanie operacji, najbardziej racjonalne wykorzystanie posiadanych sił i środków, utrzymanie inicjatywy i skuteczne kierowanie całokształtem działań.

Współczesne rozpoznanie charakteryzuje się dużą operatywnością i aktywnością, odpornością na różne metody dezinformacji i zakłóceń npla, dużym zasięgiem działania, szybkością zdobywania i opracowywania oraz dostarczania danych o nplu, umożliwiających wykorzystanie ich przez walczące wojska. Na współczesnym polu bitwy rozpoznanie musi być ciągłe i prowadzone na dużych głębokościach, przed frontem i na skrzydłach, dla zapewnienia dowódcom i sztabom niezbędnych danych o położeniu i możliwościach npla.

W zależności od rodzajów działań sposoby organizacji rozpoznania mogą być różne. Innej organizacji wymaga początkowy okres wojny, innej zaś operacja zaczepna i obronna

aczkolwiek pewne cechy pozostaną wspólne.

Powodzenie w pracy rozpoznawczej osiągnąć można tylko w zharmonizowanym wykorzystaniu wszystkich rodzajów i środków rozpoznania. Tylko połączony ich wysiłek przy umiędzej koordynacji oddziału rozpoznawczego sztabu armii może przynieść pozytywne wyniki.

WYKONAŁ
ADIUNKT KATEDRY I

SPRAWDZIŁ
ZCA SZEFA KATEDRY I

płk dypl. K.PISZCZEK

płk dr Z.ZIELINSKI

Odbito 120 egz.

Egz.nr 1-120 bibl.tajna

Wyk.płk PISZCZEK

Druk.K.L.

Nr.ks.2734/WW

Najważniejsze zadania poszczególnych wydziałów

Wydział organizacji rozpoznania oddziału rozpoznawczego sztabu armii jest koordynatorem całokształtu prac, związanych z organizacją i prowadzeniem rozpoznania pomiędzy oddziałami sztabu armii a dowódcami rodzajów wojsk, szefostwami wojsk specjalnych i służb oraz odpowiada za właściwe wykorzystanie sił i środków rozpoznania związku operacyjnego.

Do zasadniczych zadań wydziału organizacji rozpoznania należą:

- dokładna znajomość położenia npla i ogólnego położenia wojsk własnych oraz zamiaru dcy;
- posiadanie aktualnych danych o stanie i możliwościach sił i środków rozpoznania;
- planowanie rozpoznania z uwzględnieniem aktualnej sytuacji;
- organizacja i koordynacja rozpoznania wszystkich rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb, wchodzących w skład armii oraz przekazywanie zadań i kontrola ich wykonania;
- współpraca z oddziałami sztabu armii w zakresie planowania rozpoznania, użycia broni masowego rażenia, dezinformacji i maskowania;
- analiza doświadczeń i wyciąganie wniosków z działań rozpoznawczych oraz przekazywanie ich do wojsk;
- organizacja i szkolenie kadry i pododdziałów rozpoznawczych rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb;
- prowadzenie ewidencji stanu ukończenia podległych oddziałów i pododdziałów rozpoznawczych oraz stałe i systematyczne uzupełnianie ich nowoczesnym sprzętem technicznym;
- prowadzenie map roboczych, niezbędnych do organizacji i kierowania rozpoznaniem, z uwzględnieniem działań własnych pododdziałów rozpoznawczych oraz prowadzenie mapy uderzeń atomowych własnych i npla.

Obecna struktura organizacyjna przewiduje w wydziale - szefa, 3 st. pomocników /w tym jeden do spraw rozpoznania powietrznego/ i 5 pomocników.

Wydział oceny npla zajmuje się zbieraniem, analizą i oceną oraz opracowywaniem uzyskanych wiadomości z rozpoznania.

Do zasadniczych zadań wydziału należą:

- organizacja nieprzerwanego dopływu danych o npla, terenie i warunkach meteorologicznych w pasie działania wojsk własnych;
- analiza i ocena działań npla w zakresie użycia broni jądrowej oraz określenie takich miejsc w jego ugrupowaniu, w których uderzenia atomowe mogą spowodować maksymalne straty;
- studiowanie i zestawianie napływającego materiału rozpoznawczego oraz opracowywanie go w formie wniosków, referatów bądź meldunków i komunikatów dla przełożonych, podwładnych i sąsiadów;
- prowadzenie ewidencji bojowego i ilościowego składu oddziałów, ZT, i operacyjnych npla, formowania nowych ich składów i przeznaczenia;
- prowadzenie na bieżąco ewidencji danych z rozpoznania i przekazywania ich zainteresowanym oraz prowadzenie map roboczych, w tym mapy rozmieszczenia broni masowego rażenia npla.

Skład personalny - szef, 2 st. pomocników i 4 pomocników. W skład wydziału wchodzi również sekcja badania jeńców - 3 oficerów.

Wydział specjalny oddziału rozpoznania sztabu armii zajmuje się organizacją działań rozpoznawczo-dywersyjnych.

Do obowiązków wydziału należą:

- ocena położenia npla i sytuacji dywersyjno-agenturalnej na obszarze planowanych działań oraz stanu gotowości bojowej kompanii specjalnej;
- uzgadnianie z wydziałami organizacji rozpoznania i oceny npla zadań dla grup specjalnych;
- opracowywanie dokumentacji, zapotrzebowań środków do przewozu grup oraz uzgadnianie z oddziałem łączności sztabu armii danych radiowych, niezbędnych do zapewnienia łączności i grupami specjalnymi;
- kierowanie oddziałem podległych sił poprzez przekazywanie zadań, utrzymywanie łączności, zbieranie wiadomości o npla oraz organizowanie dowozu środków materiałowych dla zabezpieczenia grup specjalnych;
- opracowywanie i przekazywanie wydziałowi oceny npla uzyskanych danych z rozpoznania;

- współdziałanie w opracowywaniu przedsięwzięć dezinformacji w zakresie działań rozpoznawczo-dywersyjnych.

Stan wydziału - szef, st. pomocnik i 4 pomocników /w tym jeden do spraw łączności/.

Wydział rozpoznania radioelektronicznego oddziału rozpoznania sztabu armii kieruje działaniami pododdziałów rozpoznania radiowego i rozpoznania systemów radiolokacyjnych npla na szczeblu armii.

Do zasadniczych zadań wydziału należą:

- śledzenie położenia i zmian, zachodzących w ugrupowaniu i organizacji ZT i operacyjnych wojsk lądowych i lotniczych oraz studiowanie organizacji systemu łączności radiowej, radioliniowej i systemów radiolokacyjnych npla w pasie działania wojsk armii;
- opracowywanie niezbędnej dokumentacji w zakresie kierowania i wykonywania zadań przez pododdziały rozpoznania radioelektronicznego;
- przekazywanie zadań na rozpoznanie pododdziałom rozpoznania radiowego i systemów radiolokacyjnych npla podległych oddziałowi rozpoznania armii;
- współpraca z oddziałem operacyjnym sztabu armii w zakresie planowania wojny elektronicznej i toku jej realizacji;
- zbieranie, analizowanie i opracowywanie danych z rozpoznania radioelektronicznego oraz przekazywanie ich do wydziału oceny npla;
- organizowaniu szkolenia pododdziałów rozpoznania systemów radioelektronicznych npla, wchodzących w skład armii.

Stan wydziału - szef, dwóch st. pomocników i dwóch pomocników.

W skład oddziału rozpoznawczego armii wchodzi również maszyniści, kanceliści, kreślarze.

REFERAT O NIEPRZYJACIELU /PIERWSZY/

1. Ogólna ocena dotychczasowych działań /posunięć/ nieprzyjaciela.

- a/ Czego nieprzyjaciel dokonał do momentu omawianego okresu w zakresie podniesienia gotowości bojowej swoich wojsk;
- przedsięwzięcia mobilizacyjne;
 - postawienie w stan gotowości bojowej wojsk;
 - ogłaszanie alarmów, wyprowadzanie wojsk na poligony;
 - przegrupowanie wojsk pod pozorem ćwiczeń w kierunku granicy państwowej;
 - utrzymywanie części lotnictwa w powietrzu oraz wyprowadzanie w morze sił morskich;
 - manewr sił i środków z jednego kontynentu na drugi;
 - zdejmowanie sprzętu z konserwacji itp.
- b/ Posunięcie natury ekonomicznej mające wpływ na stan sił zbrojnych i gotowość bojową nieprzyjaciela;
- przedstawienie przemysłu na tory wojenne, tworzenie zapasów, możliwości wykorzystania istniejących rezerw produkcyjnych, produkcja nowych środków walki, warunki uzupełnienia zapasów, wąskie gardła w systemie zaopatrzenia.

2. Ocena sił i środków nieprzyjaciela dla wykonania tego zamiaru

- a/ Broń masowego rażenia:
- ogólna ilość środków przenoszenia broni jądrowej i ich możliwości /ilość amunicji, podział wg zasięgów, prawdopodobna ilość uderzeń i na jakie obiekty, prawdopodobne rubieże jądrowe oraz ich skutki na działania wojsk własnych/;
 - ilość broni jądrowej na poszczególnych kierunkach;
 - możliwości przerzucania nowych środków atomowych oraz czas i kierunek ich użycia.
- b/ Związki ogólnowojskowe:
- ogólna ilość związków taktycznych i oddziałów;
 - rozmieszczenie tych sił /ugrupowanie/ na poszczególnych kierunkach;

- główne i pasywne kierunki działań;
- zdolność bojowa poszczególnych związków;
- rejony rozmieszczenia i prawdopodobne kierunki działania drugich rzutów i odwodów /czas ich wprowadzenia/;
- użycie desantów morskich i powietrznych, czas kierunek działania i zadania;
- możliwości narastania sił i środków po stronie nieprzyjaciela.

c/ Lotnictwo:

- ogólna ilość lotnictwa, ilość na poszczególnych kierunkach;
- możliwości manewru lotniskowego i narastanie sił;
- możliwości bojowe lotnictwa - ilość sił wydzielona do walki panowanie i utrzymanie panowania w powietrzu, ilość sił do izolacji pola walki, ilość sił do wsparcia wojsk;
- możliwości uderzeń na wojska i obiekty tyłowe wojsk własnych;
- skład, siłę, czas, kierunki oraz możliwości samodzielnej operacji powietrznej nieprzyjaciela.

d/ OPL:

- siły i środki wydzielone do OPL;
- charakterystyka systemu wykrywania celów powietrznych i naprowadzenia samolotów i pocisków na cele powietrzne;
- rubieże wykrywania celów powietrznych na różnych wysokościach;
- strefy wykrywania i naprowadzania przeciwlotniczych pocisków raketowych;
- przewidywane wykorzystanie sił i środków OPL w ramach osłony wojsk i obiektów tyłowych GRUPY ARMII.

e/ Siły morskie:

- ogólny stan sił morskich na interesujących nas akwenach;
- struktura organizacyjna i bazowanie;
- główne kierunki działania oraz prawdopodobne zadania;
- możliwości wsparcia własnych wojsk oraz stopień oddziaływania na nadmorskie skrzydło wojsk lądowych przeciwnika;
- możliwości zabezpieczenia, wyrzucenia i wsparcia desantu morskiego.

3. Sytuacja radioelektroniczna nieprzyjaciela w zakresie prowadzenia wojny elektronicznej i jej wpływ na działanie wojsk armii.

- możliwości nieprzyjaciela w zakresie rozpoznania radioelektronicznego, przeciwdziałania, maskowania i dezinformacji;
- wpływ przeciwdziałania radioelektronicznego nieprzyjaciela na własne systemy łączności, radiolokacji i nawigacji;
- szczegółowa sytuacja radioelektroniczna nieprzyjaciela na mapie.

4. Wnioski z oceny kierunku działań:

- rubieże obronne, rejony umocnione zawczasu przygotowane;
- dogodne rubieże do budowy obrony /rzeki, bagna, tereny do zalania itp/;
- przeszkody terenowe ułatwiające utworzenie i utrzymanie barier jądrowych;
- pojemność kierunków i drożni;
- charakterystyka wysp i wybrzeży /dogodne rejony desantowania/.

5. Zabezpieczenie materiałowo-techniczne:

- wykryte składy, magazyny i punkty zaopatrywania;
- możliwości zaopatrywania transportem lądowym, powietrznym i morskim;

6. Prawdopodobny zamiar nieprzyjaciela w chwili obecnej i na najbliższą przyszłość:

- jakimi siłami, w jaki sposób i w jakim czasie zrealizować zamierzony cel operacji;
- zadania dla głównego i pomocniczych zgrupowań, co zniszczyć i jaką rubież opanować, do jakiego czasu, głębokość operacji, tempo operacji, z kim współdziała przy wykonywaniu poszczególnych etapów operacji.

Wnioski ogólne:

- czas rozpoczęcia działań;
- główny kierunek działań;
- użycie odwodów, drugich rzutów - cel i kierunek ich użycia;
- stan moralno-polityczny wojsk nieprzyjaciela i zdolność bojowa;
- jakie ugrupowanie nieprzyjaciela jest dla działań naszych wojsk najbardziej groźne /wpływ na nasze działania/

- określenie głównego zgrupowania nieprzyjaciela, którego rozbicie znacznie osłabi zdolność bojową jego wojsk;
- najsłabsze miejsce w obronie nieprzyjaciela;
- jakie obiekty zaopatrywania są zasadniczymi, których zniszczenie sparaliżuje system zaopatrywania nieprzyjaciela;
- proponowane cele dla uderzeń własnej broni jądrowej;
- propozycje dotyczące rozpoznania.

KOLEJNA OCENA /REFERAT/ NIEPRZYJACIELA

1. Ocena działań nieprzyjaciela za okres sprawozdawczy:

- w jakim czasie, sposób i co nieprzyjaciel wykonał /osiągnął/;
- jakimi siłami, kiedy i na jakim kierunku wykonał główne uderzenie i za jakim rezultatem;
- czy nieprzyjaciel osiągnął i w jakim stopniu zamierzony cel, uwzględniając w tym: głębokość włamania, tempo natarcia, zużycie drugich rzutów i odwodów, poniesione straty i możliwości ich uzupełnienia.

2. Przypuszczalny zamiar i możliwości działań nieprzyjaciela w najbliższej przyszłości

- jakimi siłami, w jaki sposób, w jakim czasie i co zamierza nieprzyjaciel osiągnąć;
- ogólny zamiar użycia broni atomowej i rodzajów sił zbrojnych;
- możliwości realizacji zamiarów uwzględniając stosunek sił i działanie sił strony przeciwnej;

3. Siły i środki zabezpieczające realizację tego zamiaru

a/ Broń masowego rażenia:

- ilość, rozmieszczenie, uzupełnienie strat, prawdopodobne zużycie amunicji i możliwość zaopatrywania;
- możliwości jej użycia na nasze wojska;
- jak należy zwalczać broń jądrową nieprzyjaciela /opłacalne cele i czas wykonania na nie uderzeń własną bronią atomową/.

b/ Związki ogólnowojskowe:

- jakie siły organizacyjne i ich ilość, znajdują się na głównym i pomocniczym kierunku;

- jakie siły zostały wprowadzone na poszczególnych kierunkach;
- możliwości narastania sił, czas, rubież, kierunek wprowadzenia oraz zadania dla tych sił;
- podciąganie z głębi odwodów i manewr tymi odwodami;
- możliwości narastania sił i środków w czasie i przestrzeni.

c/ Lotnictwo:

- zmiany w stanie ilościowym i dyslokacja lotnictwa;
- możliwość uzupełnienia strat;
- przewidywane działanie lotnictwa w wytworzonej sytuacji i w najbliższej przyszłości;
- możliwości bojowe lotnictwa nieprzyjaciela.

d/ OPL:

- siły i środki wydzielone do OPL;
- charakterystyka systemu wykrywania celów powietrznych i naprowadzania samolotów i pocisków na cele powietrzne:
 - rubieże wykrywania celów powietrznych na różnych wysokościach;
 - strafy wykrywania i naprowadzania przeciwlotniczych pocisków raketowych;
- przewidywane wykorzystanie sił i środków OPL w ramach osłony wojsk i obiektów tyłowych Grupy Armii.

e/ Siły morskie:

- jakie zmiany zaszkły w stanie i rozmieszczeniu sił morskich npla;
- główne rejony działania sił morskich nieprzyjaciela;
- zadania i sposób działania;
- możliwości wsparcia własnych wojsk oraz oddziaływanie na skrzydło nadmorskie przeciwnika;
- możliwości przerzutu, zabezpieczenia i wsparcia desantów morskich.

4. Wnioski z sytuacji elektronicznej nieprzyjaciela w zakresie prowadzenia wojny elektronicznej i psychologicznej;

- wpływ dotychczasowej działalności nieprzyjaciela w prowadzeniu wojny elektronicznej na działanie wojsk własnych;
- zmiany w siłach i środkach wojny elektronicznej /przypuszczalne straty i możliwości uzupełnienia/;

- zamiar nieprzyjaciela w prowadzeniu wojny elektronicznej na konkretną sytuację - jakie może prowadzić działania w zakresie zakłóceń systemów łączności radiowej, rozpoznania, zakłócenia i niszczenia systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych.
- 5. Wnioski z oceny teatru działań /zagadnienia jak wyżej/.
- 6. Wnioski z zabezpieczenia materiałowo-technicznego wojsk nieprzyjaciela /zagadnienia jak wyżej/.

Wnioski ogólne:

- rezultat dotychczasowych działań nieprzyjaciela;
 - cel działań nieprzyjaciela w najbliższej przyszłości i możliwość jego realizacji;
 - kierunek działania głównych sił nieprzyjaciela;
 - na jakie obiekty skieruje swoje główne uderzenie i jakimi siłami je zabezpieczy /broń atomowa, lotnictwo, siły morskie, desanty morskie i powietrzne/;
 - stan moralno-polityczny i zdolność bojowa wojsk nieprzyjaciela;
 - jakie zgrupowanie wojsk nieprzyjaciela jest dla nas najgroźniejsze oraz czas i sposób jego niszczenia. Proponowane cele dla uderzeń własnej broni jądrowej;
- 50proponuje dotyczące rozpoznania.

DO REFERATU OPRACOWAĆ TABELĘ:

- a/ Możliwości środków przenoszenia broni jądrowej;
- b/ Zestawienie sił i środków wojsk lądowych;
- c/ Zestawienie sił powietrznych;
- d/ Zestawienie sił morskich;
- e/ Narastanie sił w czasie.

Uwaga: Oprócz wniosków ogólnych /końcowych/ należy wyciągnąć krótkie wnioski z każdego punktu.